

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.20
 za Namčijo celoletno . . . " 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemaj mesečno . . . 1.70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . " 7.—
 za Namčijo celoletno . . . " 8.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Izmeriti:
 Enostopna petlivrata (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15 "
 za trikrat . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Parčna oznaka, zabija, osamljen itd.
 enostopna petlivrata po 20 v.
Poslano:
 enostopna petlivrata po 40 v.
 Izdaja vsak dan, izvenmi ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vokal reč

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
 bozn.-horo. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Poraz Srbov.

PADEC BELGRADA S STRATEGIČ- NEGA VIDIKA.

Belgrad so zasedle čete 5. armade, ko so trdnjavo prej več dni obstreljevale. Padec Belgrada je bistveno olajšal poraz srbske obrambne črte ob Kolubari. Vodstvo naše armade za zavzetje Belgrada ni hotelo velikih žrtev. Čuvalo je dragoceno kri naših vojakov. Značilno je, da je tudi slavn general Lavdon, ko je koncem XVIII. stoletja pod cesarjem Jožefom II. premagal Belgrad, zelo pazil, da ni njegova zmagovalna armada izgubila veliko ljudi. Mesto Belgrad in trdnjava sta padli v naročje naši zmagoviti armadi liki sad, ko dozori, kot sad naših zmag in poraza srbske armade ob Kolubari. Po padcu Belgrada se gotovo zopet odpre prosta plovba na Donavi in na Savi ter se tudi odpre orientska železnica preko Belgrada, ki kakor znano, vodi v Sofijo—Carigrad ter v Solun.

Ozemlje, ki leži južno od Belgrada, bo brez dvojbe kmalu v naših rokah. Važno je to zato, ker dobimo v roko važno črto za lagodno preskrbovanje armade in ugodne pogoje za nadaljevanje operacij v južno-vzhodni smeri proti dolini Morave. Srbska ob Kolubari poražena armada se umika naprej, naše čete jo hitro zasledujejo. Kam se srbska kolubarska armada umika, javnosti še ni znano. Preskrbljeno je pa, da se kmalu stre morebitni nameravani obnovljeni srbski spor.

ZMAGOVALEC BELGRADA GENERAL FRANK, RODOM HRVAT.

Kakor se svetita v zgodovini naše castitljive armade imena najslavnejših naših vojskovodij princa Evgena Savojskega in generala Laudona, tako ostane tudi ime generala Franka, zmagovalca Belgrada, v sedanji svetovni vojski zapisano z zlatimi črkami v vojni povestnici naše slavne armade.

General pehote, Luborius vitez pl. Frank, je bil rojen leta 1848. v dalmatinskem Spljetu. Študiral je v Dunajskem Novem mestu na vojaški akademiji. Poročnik je postal 1. septembra leta 1869.

Med okupacijo Bosne in Hercegovine je bil Frank pridržen operacijskemu oddelku druge armade v Brodu, pozneje so ga pridržali operacijski pisarni generalnega štaba na Dunaju. Zmagovalac Belgrada je Ljubljancem dobro znan. Novembra leta 1898. je bil namreč povišan za generalnega

majorja in imenovan za poveljnika 56. pehotne brigade, ki se je takrat nahajala v Ljubljani, kjer je ostal do majnika leta 1903., ko je bil imenovan za podmaršala in za poveljnika 1. pehotne divizije v Sarajevu. Junija leta 1908. je postal poveljnik 7. armadnega zbora in tajni svetnik in je bil imenovan novembra leta 1908. za generala pehote; leta 1910. je bil pa imenovan za armadnega nadzornika.

V sedanji vojski je bilo poverjeno generalu Franku vodstvo 5. armade, ki ji je bilo zadnje tedne med drugim ukazano, da naj obkoli Belgrad. General Frank je rešil svojo nalogo hitreje, kakor se je pričakovalo.

O generalu Franku se je v sedanji vojski že veliko govorilo, ko je umičil srbsko timoško divizijo.

Nade, ki so se stavile nanj, je upravičil v popolnem obsegu.

ODLIKOVANJE GENERALA FRANKA.

Dunaj, 2. decembra. (Kor. ur.) Danes izdani odredbeni list objavlja, da je radi hrabrosti pred sovražnikom podeljen veliki križ Leopoldovega reda z bojno dekoracijo poveljniku 5. armade generalu pehote Liboriju vitezu plem. Franku.

PROSLAVA ZAVZETJA BELGRADA.

Budimpešta, 2. decembra. (Kor. urad.) Župan dr. Barczy je ukazal nabiti letak, s katerim obvešča prebivalstvo, da je Belgrad padel. »Zarotili so se proti nam, nas žalili in kratili naše pravice. Vojaki zdaj kažejo, da se ne pustimo nezakaznani žaliti. Z božjo pomočjo so razvili svojo slavno zastavo v glavni mreži zarote, ki se je pletla proti nam. Naj zdaj plapolajo naši prapori in naj se razsvetle naša okna. Naj zadone zvonovi in oznanjajo naš neomejen ponos in naše neomajljivo zaupanje.

Budimpešta, 2. decembra. (Kor. urad.) Poročilo o padcu Belgrada se je bliskovito naglo po celem mestu razširilo in povzročilo povsod velikansko veselje. Na vseh javnih in zasebnih poslopih so razobesili zastave. Zvečer so zvonili vsi zvonovi. Večina hiš je razsvetljenih. Tudi v provinci so navdušeno pozdravljali padec Belgrada.

Gradec, 2. decembra. (Kor. urad.) Padec Belgrada se je razglasil okoli 4. ure popoldne in je novica povzročila nepopisno veselje. Ob 4. uri 25 minut

je pričel zvoniti na ukaz vladnega komisarja zvon »Lisla« na graškem Gradu, 21 strelav raz Grada je Gradčanom naznanilo veselo novico. Pred mestno hišo se je zbrala tisočbrojna množica, ki je navdušeno klicala živio cesarju in naši zmagoviti armadi. Ko se je zmurčilo, so zaplamtele luči na oknih. Manifestacije na Glavnem trgu so trajale nad 1. uro, množica je nato korakala z zastavami in z lampijoni prepevajoč cesarsko in druge domoljubne pesmi pred zborni poveljstvo, kjer je prirejala navdušene ovacije našemu cesarju. V drugih štajerskih mestih in krajih je poročilo o padcu Belgrada tudi povzročilo velikansko radost in navdušene domoljubne manifestacije.

GENERAL STEPANOVIĆ SE UMIKA. — ZVEZA MED NIŠOM IN BELGRADOM PREKINJENA.

Sofija, 2. decembra. Iz zanesljive strani se poroča, da so Srbi izpraznili Belgrad. Armada generala Stepanovića se umika. Zveze med Nišom in Belgradom so prekinjene. Premestitev sedeža srbske vlade v Skoplje je popolnoma pripravljena, če Srbi z ozirom na siloviti naval že prej ne kapitulirajo.

VIŠJI ČASTNIK O POLOŽAJU V SRBIJI.

Neki višji častnik priobčuje v »Grazer Volksblattu«: Na položaj v Ruski Poljski in v Galiciji se osredotočuje vse naše zanimanje. Umevno je to, kar so tam razvite skoraj vse naše sile nasproti mogočnemu nasprotniku, kjer se odloči naše dobro ali slabo. Kljub temu vojni položaj v Srbiji ni podrejene važnosti. Ko namreč obračunamo s srbskim sovražnikom, lahko osredotočimo svoje napore le proti severu, torej proti eni sami strani. Naše sile v Srbiji postanejo proste in se lahko porabijo zgoraj. Dokler se Srbija popolnoma ne pomiri, seveda potrebujemo vojske, a lahko jih vzamemo iz druge črte, iz črne vojske. Predno se pa to zgodi, se mora preboriti in prehoditi še trda, težavna pot.

V trdovratni bitki pri Valjevu je bila predrt srbska armada; en del srbske armade je bežal vzhodno proti Milanovcu, drugi in sicer večji del pa v južni smeri proti Požegi—Užice. Ko so naše čete zasledovale sovražnika, so zadele 29. novembra v gorah na Srbe; z naskokom so vzele sedlo Suvorov in stoje v dolini Černica, v Milanovcu in v Čačku, katera kraja sta približno 20 km narazen.

Iz Milanovca vodi ena cesta proti vzhodu v Kragujevac — razdalja približno 35 km; druga cesta pa vodi in Čačka tudi v vzhodni smeri v Kraljevo, razdalja znaša zopet približno 35 kilometrov. Ob cesti v Kraljevo proti jugu se razprostira Jelica planina z najvišjo 1374 m visoko točko Troglavo. Če morejo in če bodo Srbi mogli braniti to gorovje, je težko reči. Porazena armada potrebuje več dni, da se uredi in da se more zopet bojevati. Srbi se nameravajo umikati najbrže do doline Morava do Kraljeva, kjer se nahaja na Stolovi planini in na Tatavini izvrstna utrdba, ki zapira pot. Zdi se, da bodo Srbi svoje sile najbrže šele tu zbrali in se resno upirali. Ko se tudi tu stre odpor, prideta v poštev le še Kruševac in končno trdnjava Niš.

Če bo glavna srbska armada pri Kruševcu in pri Nišu poražena, bi to pomenilo konec Karagjorgjevičev in konec vojske.

Trdovratna vztrajnost in požrtvovalnost Srbov bo provzročila še znaten in velik odpor, predno se doseže končni smoter in se zlomi zadnji njih odpor. Če se to doseže še to leto, torej meseca decembra, se ne more soditi. Zeleli bi to in upamo, zaupajoč popolnoma vodstvu in naši hrabri armadi.

SRBSKA VLADA SE ZAVEDA BREZUPNEGA POLOŽAJA.

Sofija, 2. decembra. Bolgarski poslanik v Srbiji poroča svoji vladi, da prihajajo v Niš jako neugodna vojna poročila in da so se v vladnih krogih začeli zavedati brezupnega položaja.

SRBSKI KRALJ VSE PRIPRAVIL ZA BEG.

Dunaj, 2. decembra. »Neues Wiener Journal« poroča: Kralj Peter je za beg vse pripravil. V Peterburg in v Francijo so odposlali posebno komisijo, da pripravi vse za mir, ki naj bi ga Srbija sklenila sama zase. Srbija misli na to, da povede armado na grška tla, da bi jo ne razorožili Avstrijci ali pa Bolgari.

PAŠIČEV KABINET.

Sofija, 2. decembra. Spričo brezupnega položaja Srbije je ministrski predsednik Pašić demisioniral in priporočil, da se sestavi koalicijska vlada vseh strank. Prestolonaslednik Aleksander je pa zahteval, da Pašić ostane na svojem mestu; sedaj bo Pašić svoj kabinet rekonstruiral.

POSEBEN MIR S SRBIJO?

Budimpešta, 2. decembra. Veliko ujetih srbskih častnikov je pripovedo-

LISTEK.

V bojih s srbskimi četami.

Po tritedenskih napornih pohodih smo prikorakali na srbsko-črnogorsko mejo. Naš polk se je pripravljal, da jo prekoračimo. Nismo še čuli poka sovražnikovih pušk in ne živžganja krogelj. Njegovih zvijač še nismo poznali in niti slutili, kako nevarne je naš korak. Po priprosti večerji odrinemo veselo prepevajoč vojne pesmi naprej.

Ozka, peščena cesta vodi skozi gost brezov gozd. Ko se stemni, ne razločiš več moza, ni koraka pred teboj. Ker sem se pri svoji patrulji na čelu stotnije pričel dolgočasiti, sem šel k svojemu prijatelju, ki je pridržen prvemu vodu. Razgovarjava se:

»To bi bil pravi trenutek za sovražnikove čete,« pravi tovariš, »s 50 možmi bi lahko uničili ves polk. Pomisli, če bi pričelo v taki temi pokati na obeh straneh iz gozda — kakšna zmeda bi nastala. Saj ne bi vedeli, kam naj bi streljali!«

»Upajmo, da se to ne zgodi,« pristavim in si prižgem svačico, ki sem si jo zvil s komisnim tobakom, »moč-

ne orožniške patrulje preiskujejo celo okolico.«

»Na levi stopajte! Na levi stopajte! nam kličejo. Ko se moštvo gnjete na levi strani ceste, pridrdra avtomobil s častniki generalnega štaba. Globok basovski glas kliče iz avtomobila:

»Pazite, ljudje! — Čete so blizu!« V naših vrstah je bilo vse mirno, vsak je gledal pozorno na stran in je skušal z očmi prodrati temo. Ni prijetno korakati v negotovost, ko niti ne veš, kdaj prično streljati na te.

»To bo veselo,« rečem tovarišu in si pripravim samokres.

»Mogoče da bo pil jutri kdo drugi mojo kavo,« pristavi v slutnji, da lahko padem med prvimi.

»Natakните bajonete!« se glasi povelje. Rožljanje in zvenketanje nas pouči o resnosti položaja.

Mrak se je ispremenil v temno noč. Pričelo je še deževati.

»Vedno prijetnejše,« zagodrnja tovariš in se še tesneje zavija v svojo suknjo, »hočem še —«

Govor mojega prijatelja je bil nenadoma prekinjen. Ostro režeče zagromi blizu nas strel, ki odmeva ob skalah.

Marš se ustavi; na levi in na desni strani zagromi zopet strel, ki mu slede drugi povrti.

Ne morem opisati nastalega presečenca. Kakor na povelje gromi iz več sto pušk na nas; celo v vrhovih dreves vidimo, kako se bliskajo streli.

»Na tla!« zakliče naš stotnik. Stotnija že leži na desni in na levi strani ceste, ranjenci stokajo.

»Streljajte le na to, kar vidite!« kriči najbližji poročnik, ki sam pograbi puško, da navduši vojske.

Boj je divjal 3 ure, nakar je sovražnik izginil. Ranjence je vzel seboj. Ker je tvoril gozd za naš polk pravo past, je bilo ukazano, naj korakamo naprej. Pri ranjencih so ostale le sanitetne patrulje.

Bilo je ob 2. uri ponoči; temno je bilo kakor v rogu, svetilk nismo smeli prižgati. Poleg mene je čel nekdo: »Brate, pomagaj mi.« Potipljem njegov život in na rami začutim toplo kri, a obveza ga v temi ne morem. Prižgati moram svetilko, ni drugače; zakrijem jo iz previdnosti s suknjo.

Bum... bum! zagromita dva strela, en nosilec ranjencev pade, prestrelen skozi prsi; drugi strel je zadel nosilnico. Hitro ugasnem luč, pokrijem oba, kolikor to v temi gre in čakam s svojimi nosilci belega dne.

Premagati me hoče spanec. Moji ljudje že spe, ko poskočim. Prebudi me kakih 20 korakov pred menoj strašno

kričanje. Poslušam. Zopet kričanje. »K meni!« zakličem, potegnem samokres in skočim naprej. Klici so sicer slabejši, a se še čujejo.

Opraviti mi je s 4. ali 5. četaši, ki plenijo in mučijo ranjence.

Predno se četaši zavedo, jih ni več. Dva strela iz mojega samokresa, dva se zgrudita v jarek; tretjega oplazim s sabljo, da je imel zadosti, ostale tri so pobili moji ljudje.

Pojavi se v tem hipu tudi orožniška patrulja 20 mož, ki se takoj razprše ob obeh straneh ceste v strelske roje.

Prižgemo luč. Na levi strani ceste leži strašno razmesarjenih pet vojakov.

V mlaki krvi še bolj spredaj najdemo še enega. Še se giblje. Ko ga s svetilko natančno ogledujem, prestrašen odskočim. Dve krogli sta ga zadel, umira. Šepeta: Kar sem slutil... se je izpolnilo... Umrjem... za... za domovino... O... te bolečine... dvigni mi... nogi mi privzdigni... gorim. Moli... za me.

Grizel sem se v jezik, da nisem glasno plakal. Pričnem moliti. Moji ljudje molijo tiho z menoj.

Drugi dan smo ga pokopali s tovariši.

Cez dve uri sem bil navzoč, ko so vsled razsodbe naglega soda 10 ujetih četašev ustrelili. Niso se mi smilili.

valo, da se srbska vlada resno peča z mislijo, skleniti mir. Pripovedujejo, da se je peljal nekdanji dunajski srbski poslanik Simić po naročilu srbske vlade v Peterburg, neki drug srbski diplomat pa v Pariz, da izposlujeta od carja in od vlad trojnega sporazuma dovoljenje za sklepanje posebnega mira z avstro-ogrsko monarhijo v slučaju, če se zlomi tudi druga srbska obrambna črta, kar je zelo verjetno. Srbija se hoče tako obvarovati pred popolnim razpadom.

BELGRAD NI BIL OBLEGAN.

Dunaj, 3. decembra. »Reichspost« poroča, da se pred vkorakanjem avstrijskih čet v Belgrad ni vršilo pravo obleganje mesta.

ZADNJE OBRAMBNE PRIPRAVE SRBOV.

Sarajevo, 2. decembra. »Hrvatski Dnevnik« objavlja poročilo nekega ujetega srbskega častnika, ki je med drugim izjavil, da se nameravajo Srbi še pred Nišem z vsemi silami braniti. Po drugih poročilih pa se hoče srbsko vodstvo že takoj sedaj upirati najtrdovratnejše in zbira v ta namen vse svoje razpoložljive čete.

Srbi so dobili iz Soluna zopet težke francoske topove, katere so že postavili pred Nišem. Čeprav so Srbi vse pripravili, da bi napravili svoje postojanke kar najmočnejše, se vendar poznavači položaja boje, da ti težki topovi ne bodo kos avstrijskim topovom.

Prodiranje naših čet se vrši kljub velikanskim težavam popolnoma po načrtu. Srbska taktika se je v toliko izpremenila, da se sedaj Srbi skušajo kolikor mogoče izogniti vsakemu odločilnemu spopadu.

OBUPEN POLOŽAJ V SRBIJI.

Sofija, 2. decembra. V Nišu je 15 tisoč ranjencev. Novih čet ni dobili. Iz Soluna je odšlo v Niš 20 vagonov vojnega materiala, v Bitolj pa 6 vagonov soli in dva vagona riža.

ZVEZA MED BELGRADOM IN NIŠEM PRETRGANA.

Dunaj, 3. decembra. Zveza med Belgradom in Nišem je pretrgana.

BEG IZ SRBSKE VOJSKE.

Skader, 2. decembra. Neki tukajšnji list poroča, da je položaj srbske armade radi pomanjkanja živil in obleke naravnost obupen. V Elbasan je prišlo 200 srbskih vojaških beguncev.

BAR BLOKIRAN.

Milan, 2. decembra. Iz Sv. Ivana Medovanskega se poroča, da je glasom izjave kapitana neke tjekej dospelje jadrnice barska luka popolnoma blokirana. Pakor hitro se Baru približa kakaladja, se iz Kotora dvigne aeroplan in prepodi ladjo z bombami. Zato je aprovizacija Črnogore preko barske luke popolnoma izključena. Francoske in angleške vojne ladje se že več tednov niso prikazale v črnogorskih vodah.

VARDARSKI MOST PRI STRUMNICI RAZRUŠEN.

Solun, 2. decembra. Železniški most čez Vardar med Strumnico in Demirkapnjem so bolgarski četaši razstrelili. Dve tretjini srednjega stebra sta porušeni, severni stebel je pa popolnoma razdrt. Velik del mostu se je podrl. Promet med Skopljem in Solunom je ustavljen. Poprava mostu bo trajala dolgo časa. O priliki razstrelitve se je med četaši in srbskimi vojniki vršil krvav boj. Danes se je skozi Solun peljalo v Bitolj šest vagonov ranjencev.

Sofija, 2. decembra. Potniki iz Srbije potrjujejo, da so največji most čez Vardar pri Demirkapu, kjer je reka najbolj deroča, četaši razstrelili in porušili srbsko stražo. Poprava mostu je nemogoča, vstled česar je Srbija sedaj skoro popolnoma odrezana od južne Makedonije.

MACEDONSKI BOLGARI POKLALI DVE SRBSKI STOTNJI.

Carigrad, 2. decembra. »Turin« poroča iz Sofije: Bolgarsko prebivalstvo v Makedoniji je poklalo dve srbski stotnji.

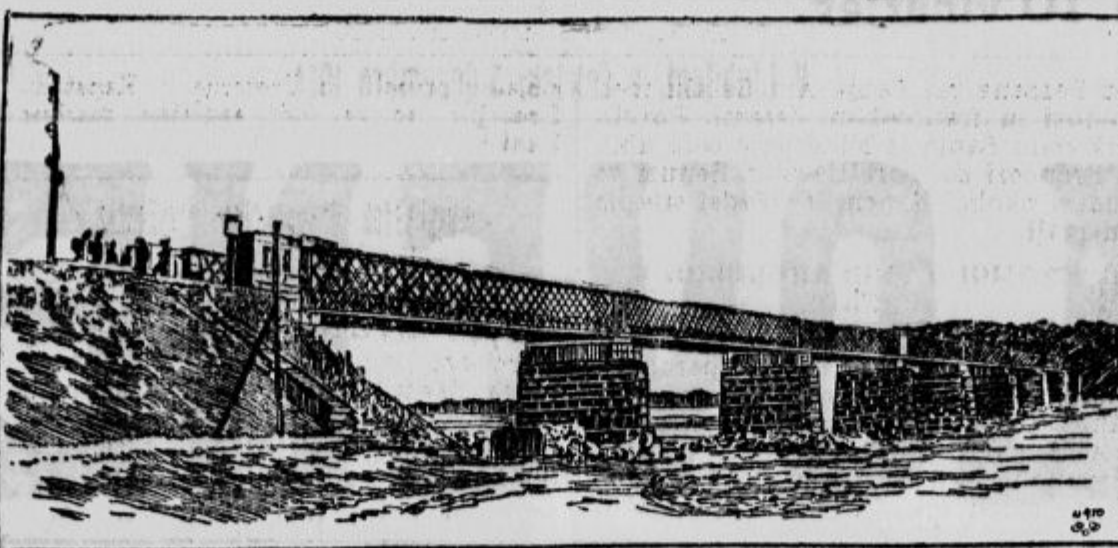
KAKO SE SRBI UDAJO.

»Hrvatski Dnevnik« piše: Neki prijatelj nam poroča:

Sedim v kavarni. Predstavi se mi Radaković, štabni narednik 79. (Jelačičevega) pešpolka. Moj Bog, kaj mi je vse pripovedoval iz vojaškega življenja. Ne morem vam vsega tega opisati. Samo nekaj.

K našemu stotniku 22. pešpolka, Turudiji, pridejo v Mislovu (okraj Rogatica) ponoči trije srbski vojaki, ki se udajo. Ta jih je sprejel, dal jim piti in jesti ter jim dal tudi tobak. Pripovedovali so skoro neverjetne stvari o stanju srbske vojske in vprašali:

»Ali hranite vi vso vojsko tako? Ali dajete vsem vojakom tudi denar?«

Na meji med našo državo in Srbijo.

»To se razume,« odgovori stotnik; nato pa reče svojim vojakom, naj jim pokažejo svoje denarnice.

»E, potem se morete vojskovati,« so rekli in vzdihovali.

»Sedaj morete iti!« jim reče stotnik.

»Kam?«

»Nazaj v svojo vojsko.«

»Ali mi smo se udali!«

»Ne, jaz vas ne sprejemem, ker se ne splača dati spremstvo samo za vas tri.«

»E, prosimo to, gospod stotnik! Zapišite vašim fantom, ki stoje na prednji straži, naj na nas ne streljajo, in mi jih bomo še druge pripeljali.«

Tako se je tudi zgodilo. Odšli so in s seboj pripeljali 130 mož, ves ostane ene stotnije.

REDEK SLUČAJ.

Nek vojak piše z južnega bojišča: Teden dni smo si ležali nasproti v jarkih na Turškem grobu. Srbski strelski jarki so bili kakih 400 korakov oddaljeni od nas, vendar nismo vedeli, če so pravi jarki ali samo maskirane postojanke. Nekega jutra se oglašal nek četovodja, da bo šel z dvema vojakoma poizvedovat. Komaj so se ti trije približali sovražnemu jarku, jih je že sprejel ogenj. Nek srbski častnik skočil iz jarka in maha s svojim belim robcem. Gre k našim vojakom, obveže njihove rane in miga nam, naj pošljemo tja svoje sanitetne vojake. Ti so šli k ranjencem. Noben strel ni padel. Ko so prišli nazaj, je častnik salutiral in zopet izginil v svojem strelskem jarku.

Belgrad.

Legla mesta Belgrada je izredno ugodna, saj se razprostira mesto na desnem bregu donavsko-savskega stočja. Do njega vodi torej obe veliki vodni poti: 300 m široka Sava in 750 m široka Donava. Vrh tega vodi skozi Belgrad velika železniška proga, ki veže Evropo z Orientom, t. j. proga Dunaj — Budimpešta — Belgrad — Carigrad s stransko progo Belgrad — Solun.

V zadnjih 45 letih se je Belgrad pod srbsko upravo iz neznanega turškega mesteca razvil v lepo in veliko prestolnico, ki je začetkom sedanje vojne štela kakih 80.000 duš. Za njen procvit so složno delali meščani in občinska uprava.

Svoje ime je dobil Belgrad po apneni visoki planoti, ki se s svojimi belimi stenami strmo dviga iznad Save. Na tej planoti in ob njenem vznožju ob Savi še danes stoje stare trdnjavske zgradbe, v kolikor jih seveda niso porušili avstrijski topovi. Južno in vzhodno od zgornje trdnjave se razteza današnje mesto, ki je bilo pod srbsko upravo razdeljeno v 8 mestnih okrajev, in sicer: zgornje mesto, nekdanje turško mesto, kjer prebivajo sedaj večinoma judi; južno od trdnjave leži park Kalimegdan in za njim srbski mestni okraj s kolodvorci, potem trgovski mestni del s trgi in katedralo in končno stari mestni del Terazija s starim in novim konakom in ministrstvi. Proti vzhodu se razprostira okraj s pokopališči. Na skrajnem jugu, kakih 5 km od trdnjave, leži Topčider s kraljevo vilo in parkom.

Belgrad je bil doslej srbska prestolnica, sedež najvišjih srbskih oblasti in vrhovnega glavarja srbske narodne cerkve — metropolita; tu je bilo poveljstvo tretje srbske armadne divizije, najvišjih sodišč, poslaništev, konzulatov in bank. V Belgradu je bila srbska visoka šola z modroslovnim, juridičnim in tehničnim oddelkom, potem narodni muzej, več gimnazij, realk, trgovska in vojna akademija, narodno gledališče, dve veliki bolnišnici itd.

Mesto se je hitro moderniziralo; slaboglasne orientalske ceste so tlakali z asfaltom in na druge moderne načine, napravili so se drevesni in cvetlični nasadi; električna železnica teče na vseh straneh do mestne periferije. Karakteristične turške hišice s široko zgornjo zgradbo so večinoma izginile in je le še tu in tam katero najti, zato pa so rastle nove moderne zgradbe kakor gobe po dežju. Dvignile so se moderne trgovske zgradbe in zračne šolske stavbe. Srbska prometna banka se je pred

kratkem preselila v svojo lastno palačo, tuji denarni zavodi, kakor francosko-srbska in praška kreditna banka, so si gradili velike lastne hiše. Davno nameravano drugo krilo kraljeve palače je popolnoma dograjeno, samo notranja oprava še manjka. Poslojpe za akademijo znanosti je malone dovršeno. Tuji kapital je po zadnjih balkanskih vojnah bogato pritekal v deželo, zlasti francoski. Pripravljal se je nov stavbinski zakon, tako da bi bilo mesto v kratkem popolnoma prenovljeno; začeli so že podirati stare hiše ob celih cestah in ulicah, tako da je zadnji čas vladalo v Belgradu veliko pomanjkanje stanovanj.

Vojska z Rusi.

Vojni poročevalec kodanjskega lista »Politiken« poroča z vzhodnega bojišča: Končno se je v bojih med Vislo in Warte položaj začel nekoliko jasni. Sinek iz Thornaja je napravilo več nemških kolon, najbrže iz namena, da bi vrgle rusko desno krilo v južni smeri proti ruskemu središču, ki je imelo svojo glavno silo med Čenstohovom in Krakovom. Istočasno so nameravali Nemci zasesti železniški prog Varšava — Lodz — Kališ in Varšava — Petrokov — Čenstohov, da bi tako uničili zvezno črto ruskih armad. Leva nemška kolona, ki je operirala južno od Visle proti železniški progi Varšava — Skierniewice, je bila najbrže najmočnejša; med potjo je porazila Ruse pri Wloclaweku. Srednje kolone so šle čez Kutno in so tam temeljito premagale Ruse. Cilj teh kolon so skoro gotovo železniške proge Loella — Lovič — Lodz in za temi proga Petrokov — Skierniewice. Končno je prodrla nemška desna kolona od Warte proti črti Lodz — Zdunskawolia. Pozneje je bila kot opora poslana še ena nemška kolona proti Wjeluna.

Nemški napad je bil silovit. Kolona, ki se je bojevala južno od Visle, je dosegla reko Buzo in Lovič. Nemško središče je prodiralo Lenčiko, Strykow in Lodz. Ta kolona je prodrla najdalje, namreč do postaje Koljuški na progi Varšava — Čenstohov. Zahodno od Lodza so se boji ustavili, ker so Nemci med Zierne in Zdunskawolia skopali jarke, v katerih so se mogli uspešno braniti proti ruski premoči. Kolono, ki je prodrla iz Wjeluna, so Rusi napadli južno od Lodza in ustavili njeno prodiranje. Tudi ta nemška kolona se je nato utrdila v jarkih in še sedaj kljub ruski premoči vzdržuje svoje postojanke. Končna odločitev v teh bojih ni še padla.

RUSKE ČETE OGROŽENE.

Rotterdam, 2. decembra. Ruska vojna poročila z Rusko — Poljskega se sedaj glase precej manj zmagoslavno. To napravi na človeka vtis, kakor da so Rusi, ki so upali, da bodo jugovzhodno od Lodza obkolili del nemške armade, sedaj so sami izprevideli, da se jim je to ponesrečilo. Rusi so sedaj sami v nevarnosti, da jih ne obkolijo nemške čete med Lodzem in Kališem. Vsekako se sedaj jasno kaže, kako važna oporišča so kraji Kališ, Čenstohov in Wjelun, katere so Nemci zasedli takoj ob pričetku vojske.

POLOŽAJ NAŠE ARMADE NA RUSKEM POLJSKEM UGODEN.

Dunaj, 2. decembra. Posebni poročevalec »N. Fr. Pr.« izvaža: Neki višji generalštabni častnik, ki se je vrnil z bojišča pri Čenstohovi izjavlja, da je položaj avstrijske armade popolnoma ugoden. General feldmaršal Hindenburg je ukazal nedavno, da so morali vsi za orožje sposobni moški demonstrativno zapustiti Šlezijo in je varal Ruse, da so mislili, da Nemci izpraznijo Šlezijo. Rusi so odgovorili s sunkom proti Šleziji. Ko so našli Nemci v tej smeri zadrževali Ruse, so jih prisilili, da so morali polagoma odposlati tudi svoje rezerve na bojišče. Rusi so

v smeri proti Šleziji tako zelo zaposleni, da niti misliti ne morejo na resne operacije proti zahodni Galiciji ali proti Vzhodni Prusiji. Naši oddelki ne naskakujejo. Naše postopanje je prisililo Ruse, da so morali na posameznih krajih napadati, a njih ofenziva je že po nekaterih korakih v našem ognju onemogla.

ANGLEŠKA POROČILA Z RUSKEGA BOJIŠČA.

Amsterdam, 2. decembra. Londonski list »Daily News« poroča iz Petrograda: Bojišče na Poljskem primeroma ni veliko. Nemške izgube so baje težke. Na višinah pri Głownu med Lodzom in Lowiczem so baje Nemci pred desetimi dnevi pustili veliko mrtvih. Rusi dobivajo vedno ojačenja in poizkušajo dovesti razne boje do odločilne operacije. Mesto Zgierz je bilo že večkrat vzeto in zopet osvojeno. V mestu ni skoraj nepoškodovane hiše, ker je gorelo mesto štiri dni. Sodi se, da je iz Krakova došlo 50.000 mož, da sestavijo z ostalimi nemškimi četami novo armado, ki bo poizkušala si odpreti pot v Zdunsko Voljo, kjer se pričakuje kmalu nova, velika bitka. Neki častnik moskovskih grenadirjev, ki je vodil napad na Strykow, pripoveduje, da so se utrdili Nemci blizu mesta v gozdeh. Na stolpu katoliške cerkve so razvrstili strojne puške. Kadar je nastopala ruska pehota proti nemškemu strelskemu jarkom, so jo obsipale strojne puške s svinčeno točo; a grenadirji so polagoma pridobivali tla, ker so takoj nadomestili tiste, ki so padli. Končno so Rusi zasledili, kje da stoje strojne puške, nakar so z granatami razstrelili stolp. Iz Londona se nadalje poroča, da je izjava ruskega generalnega štaba, ki je demantirala poročila angleških listov o zmagi, v Londonu zelo učinkovala. Celo »Morning Post«, ki je bila najglasnejša, je umolknila.

POROČILA RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Milan, 1. decembra. Iz Petrograda se brzojavlja: Predvčerajšnje poročilo (29. m. m.) ruskega generalnega štaba slove:

Onstran Visle in Warte je vzdržal sovražnik svoje postojanke, ki jih je utrdil na črti Strykow — Zgierz — Szadek — Zdunskawolia. Trdovratni boji so se bili okoli Strykova in Zgierja. Vzeli smo topove, strojne puške in več sto ujetnikov. Na črti Głowno — Biela — Sobota se bijejo boji. Severno-vzhodno od Lodza ob levem bregu Visle so izvedli Nemci protinapad. Včeraj (30. m. m.) je izdal ruski generalni štab sledeče poročilo:

Na bojni črti Čenstohov — Krakov ni nobene znatne izpremembe. V okolici Mazurskih jezer so odbili Rusi nemške napade iz utrjenih postojank pri Angeravsku.

Avstrijske čete zapuščajo Bukovino. Rusi so zopet zasedli Črnovice.

IZ PRZEMYSLA.

»Kurier Wiedenski Polski« poroča dne 1. decembra: Neki vojaški zdravnik je iz Przemysla po zračni pošti poslal pismo, v katerem poroča, da se naše čete zakopujejo precej globoko v zemljo. Zelo zanimiv je pogled na komfort podzemskih stanovanj; a glavno je, da so stanovanja popolnoma topla. Položaj je ugoden.

RUSKI AVIATIKI.

»Berlinskie Tidende« poroča iz Petrograda: Podpisovanje ruskega vojnega posojila dokazuje, da hoče ves ruski narod vlado podpirati. Zlasti žrtvujejo zelo veliko zasebniki, ki bi radi rusko aviatiko dvignili. Na tem polju je treba še marsikaj storiti. Ruska vojaška uprava lahko vsak dan konstatira, da so Nemci glede tega daleč pred Rusi. Nemški letalci dajejo nemškimi armadam navodila pri vseh pomikanjih. Zlasti pa pomagajo nemški artileriji. Rusija se zato trudi, da v kratkem času izuri večje število letalcev.

UJETI RUSKI KNEZ.

Avstrijski vojaki so ujeli podpolkovnika ruskega pešpolka št. 132. kneza Sumbatova. Knez Sumbatov pripoveduje da je na poti z vzhoda proti Krakovu 7 milijonska armada. Temu pripovedovanju pa ni verjeti.

BOJI V KARPATIH.

Graški cenzurirani listi priobčujejo dne 2. t. m.: Po uradnih, včeraj dopolnjen v Budimpešto došlih poročilih je vojaški položaj v Karpatih v toliko neizpremenjen, ker se niso nikjer opazili novi vpadalni poizkusi. V zemlinskih stolcih se uspešno zasledujejo pri Homonni poražene ruske sile, ki se umikajo proti severu. Naše zmagovite čete so potisnile Ruse v dolini Laborcz do ogrske meje. Število ruskih ujetnikov se vsako uro množi.

Pogled na Homonno je pretresljiv. Ceste pokrivajo trupla ruskih vojakov in konj. Veliko delavcev so zbrali, da pokopujejo padle vojake, a veliko zmrznenih ruskih vojakov leži v Laborski dolini. Rusi so odprli v kletih

sode. Izginile so vse obleke in tople odeje, ki jih je pustilo prebivalstvo. Honvedski rekruti, ki so jih podpirale havbice, so s tako silo zasledovali Russe, da se Rusi niso mogli zbrati in tudi niso mogli kriti svojega umikanja.

Budimpešta. »Az Est« piše o položaju v Zipsu: Naši vojaki so popolnoma zasedli ozko dolino, ki vodi v mesto. Dohod vojakov je pomiril prebivalstvo, ker izjavljajo častniki, da so kos tudi ruski premoči.

Budimpešta, 2. decembra. Iz Nyiregyhaze poroča »Pesti Hirlap« 29. p. m.: Višji stoliški predstojnik Julij Mecner je telefoniral, da se na več krajih zemljinske stolice bijejo boji z Rusi. Ruska armada se umika in izgublja trajno tla. Naši so v teh bojih zopet ujeli veliko Rusov. Pri Kemenczu je bil sovražnik obkoljen in se je udal. Ujetih je bilo 1500 Rusov.

Budimpešta, 2. decembra. »Pesti Hirlap« poroča: Med v zemljinski stolici ujetimi Rusi so tudi možje, stari 55 let. Na nekaterih bojiščih so našli tudi stare ruske puške, ki se še nabijajo spredaj; kar dokazuje, da je tudi ruska pehota pomanjkljivo oborožena.

OGRSKE ŽENE ZA VOJAŠKO SLUŽBO.

Budimpešta, 2. decembra. Hajduanaške žene so naslovile na ogrskega domobranskega ministra Hazaia odprto pismo s prošnjo, da bi pripustil žene od 19. do 36. leta k vojaški službi. Vse bi rade pomagale. Lahko bi moštvu pripravljale jedi, medtem ko bi stali možje v ognju.

Italija dobavlja Grški letalne stroje.

»Reichspost« poroča: Iz Italije je dobila dne 26. m. m. Grška štiri povodne letalne aparate, namenjene grški vojni mornarici.

Japonsko-kitajska konferenca v Peking.

»Reichspost« poroča iz Berna: Japonska in Rusija sta sklenili zvezo, da Kitajsko oskubita. Ruska v Mongoliji, Japonska v Vzhodni Kitajski. Ampak Kitajska ne zmore ničesar proti obema, ako ji Amerika ne pomaga.

Kitajski imperator Juanšikaj hoče za enkrat Kitajski mir ohraniti. V ta namen sklicuje v Peking kitajsko-japonsko konferenco, v kateri naj bi se rešile vse sporne zadeve.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 3. decembra. (Kor. urad.) Turški glavni stan poroča: **Turške čete so zasedle 20 km vzhodno od reke Tshoro ležeče mesto Ardanuč.**

TURŠKA SVETA VOJSKA.

Carigrad, 1. decembra. Zbor muntefiških Arabcev, ki prebivajo severno-zapadno od Basre, se je odzval pozivu na sveto vojno ter je izdal v arabskem jeziku sestavljeni oklic na svoje rodove. Iz Basre se poroča, da je na potu tje kakor že 40.000 jezdec. Na čelu somalskih mohamedancev, ki korakajo proti Egiptu, stoji Nahib Said Ahmed el Fetah, ki je preje študiral v kairski mošaji. Izdal je poziv na vojno v vseh francoskih in angleških kolonijah v Afriki.

TURKI PRODRAJO PROTI TEHERANU.

Berlin, 1. decembra. Iz Carigrada se brzojavlja: Prednje straže turške armade korakajo proti Teheranu.

ANGLEŠKA IN PERZIJA.

Dunaj, 3. decembra. Angleška je na protest Perzije radi dveh bojnih ladij, ki sta iskali zavetje v reki Karun, odgovorila, da se podoben slučaj kršenja nevtralitete ne bo več ponovil.

ENVER PAŠA O TURŠKEM PRODIRANJU.

Carigrad, 3. decembra. Enver paša je izjavil: V Egiptu turška ofenziva izborna napreduje. Ne bo preteklo preveč časa, ko bo Egipt zaseden. Tudi v Kavkazu gre stvar naprej. Seveda zavlačuje prodiranje skrajno neugodno vreme.

TURKI POGNALI V BEG ANGLEŠKE IN FRANCOŠKE BOJNE LADJE.

Bukarešt, 2. decembra. List »Diminatea« poroča iz Aten: Pred Dardanelemi se je 27. m. m. zopet pojavilo angleško francosko brodovje, ki je obstreljevalo turške torpedovke. Ker so turške obrežne baterije in došle velike bojne ladje odgovarjale na ogenj, je brodovje takoj pobegnilo. Trdi se, da namerava drugo brodovje napasti turške bojne ladje ob maloazijskem obrežju.

FRANCOZI V FEZZANU PORAZENI.

Carigrad, 1. decembra. (Kor. urad.) Po uradnih poročilih se je bil boj južno

od Fezzana pri Šauja Ain Galaki med Senuzi in francoskimi četami. Poveljnik rodu Šauja je bil sicer v boju ubit, a Francozi so morali bežati. Senuzi so tudi v okolici Kanem in Wadai sijajno zmagali.

INDIJCI GROZE ANGLEŽOM Z VSTAJO.

Berolin, 2. decembra. V Berolin došli angleško indijski časopisi poročajo: Kalkuta je pripravljena za obrambo. Angleži so proglasili vojno stanje. Časopisje svari vlado, naj ne odpošilja v Evropo iz Indije vojakov, ker bi Angleži ne mogli preprečiti indijske vstaje.

SOFIJSKI TURŠKI POSLANIK O SVETI VOJSKI.

Sofija, Otomanski poslanik Seti bej se je vrnil iz Carigrada. Dopisniku N. Fr. Pr. je izjavil glede na položaj: Ob Sueškem prekopu so prodrle turške čete zmagovito. Tudi mohamedanski vojaki se turškim četam kot močnejšim pridružujejo. Sveta vojska se bo tako razširila, da tega sovražniki Turčije niti ne slutijo. Hitro propagirati jo seveda ni mogoče, a ni dvoma, da sledi pozivu vsi mohamedanci. Perzijski rodovi in Kabili so se priklopili Turkom.

Abesinija noče vojske.

Rim, 3. decembra. Abesinski neguš Lidž Jassu je angleško-francosko ponudbo, naj prične vojsko proti Turčiji, odbil.

Poškodovana angleška ladja se je zalokila v nevarno luko.

Rotterdam, 3. decembra. Neka poškodovana angleška bojna ladja si je izprosila dovoljenje, da sme pristati v luki Niewen Waterweg.

Ruske grožnje proti Bolgarom.

Kopenhagen. »Nowoje Vremja« z dne 24. novembra graja v uvodnem članku v grenkih besedah obnašanje bolgarskih politikov. Če bi se pa Bolgarija drznila vpasti v Macedonijo, bi to v Rusiji vzbudilo strašno ogorčenje. Rusija bi potem obrnila strašne besede Taras Bulbe (roman Gogolja) na Bolgarijo: Jaz sem te rodil, jaz te bom tudi umoril.

SAZONOV BRANI STALIŠČE BOLGARIJE.

Sofija, 2. decembra. »Mir«, ki je v stiku z ruskim poslanštvom, poroča s poučene strani: Odposlaništvo petrograjske narodne zveze je prosilo ruskega zunanjega ministra Sazonova, da naj vse stori, da se Srbija reši. Odposlaništvo se je pritrjevalo, ker je Bolgarija pasivna. Sazonov je pomirjeval odposlaništvo, da Bolgarija svoje nevtralnosti nasproti Srbiji ne opusti in pristavi: Bolgarija dobi v tej vojski nekaj obmejnega ozemlja v Macedoniji.

Vsi Buri na bojišču.

Monakovo. »M. N. N.« poročajo iz Amsterdam: Angleška uradna poročila iz južne Afrike so poročala, da ima De Wet na razpolago še nekaj nad 24 mož in da je zbežal. Sedaj pa prihaja poročilo, da je bil zaprt s 300 možmi v Hamelskraalu in da se je na to utaboril v Randfonteinu. Vladne čete, takolimenovane Mounded-Riffles, so bile pri nekem napadu odbite. Angleški stotnik Allanking je bil ubit. Vladne čete, ki so nato dobile pojačenja, medtem tudi konjenico in so štele 700 mož, se niso mogle postaviti proti ustašem, ker so ti tako dobro streljali; umaknile so se proti Hamelskraalu.

Londonski listi poročajo iz Pretorije: Tu se uradno naznanja: General Louis Botha je napadel 26. novembra pri Kestellu Bure, ki jim je poveljeval Hendrich Brouwer. Botha je pognal Bure nazaj proti Naduportu. Za presojo državljanske vojske v Južni Afriki je značilno sledeča: žene Burov delajo na posestvih ali same ali pa imajo zamorske delavce, ker se vsi možje nahajajo na bojišču. »Reuter« poroča, da je De Wet zasedel 9. novembra Wieburg.

Berolin, 2. decembra. »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Haaga: Tukajšnji »Nieuwe Courant« je prejel pismo svojega dopisnika iz Kapstadta, iz katerega izhaja, da je Anglija v Južni Afriki uvedla strahovlado. Cenzura zaseda vsa poročila. Kljub temu so v Kapstadt dospela poročila iz Pretorije, iz katerih je posneti, da je začetkom novembra oblegalo Pretorijo 4000 vstajev s topovi in da je v Svobodni državi Oranje zbranih 15.000 vstajev, ki so razdeljeni v sedem kolon.

Rotterdam, 3. decembra. Po angleških poročilih iz južne Afrike se je del vladnih

oblasti preselil iz Pretorije v Kapstad. Preselile so se tudi angleške zasebne banke.

Angleško-francosko brodovje.

London. Angleški admiral poroča: V Sredozemskem morju blokira angleško-francosko brodovje Adrijio in Dardanele, da se ščiti obal v Egiptu in ob Sueškem prekopu. V Severnem morju izvršujejo angleške in francoske ladje poizvedovalne vožnje ob belgijski obali.

Boji na zahodu.

Berolin, 2. decembra. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdam: Angleško brodovje je začelo znova obstreljevati belgijsko obal.

Pariz. Obstreljevanje Yperna traja neprestano od 3. novembra dalje. Nemški letalci mečejo vsak dan bombe, ki veliko škodo povzročajo. Vodovod je porušen, mesto popolnoma zapuščeno.

Nemci obstreljujejo Bethune in Zeebrügge.

Amsterdam, 2. decembra. Nemci obstreljujejo Bethune. Ubitih je bilo 10 meščanov, 20 jih je bilo ranjenih. Nemci zopet obstreljujejo Zebrügge. Železniški promet z Brusljem so do preklica ustavili.

Ob reki Somme se pričakuje bitka.

»Reichspost« poroča: Nemci so zbrali pri Atrechtu velike sile, ki so jih ojačile čete, odposlane iz Belgije. Ob reki Somme pričakujejo silovite bitke, zato tudi Francozi tu zbirajo velike čete.

Bombe nad Gentom.

Berlin, 2. decembra. »Lokalanzeiger« poroča: Dva avijatika, ki sta letala nad Gentom, sta vrgla v mestni okraj Molestede deset bomb ter ranila tri osebe. Bržkone sta nameravala zadeti neki parnik, ki je bil zasidran v Brugeskem kanalu. Na ladji so bili visoki nemški častniki.

Francija zaplenila rumunske topove.

Bukarešt. Tukajšnji listi pišejo, da je francoska vlada poleg artiljerije in torpedov, namenjenih za reke, zaplenila tudi tri baterije težkih havbic kalibra 15 cm in več gorskih topov. Topove je naročila Rumunija pri tvrdki Schneider et Co. v mestu Creuzot.

Ganljiv prizor s francoskega bojišča.

»Berliner Tageblatt« prinaša pismo z bojišča, v katerem piše neki nemški vojak sledeče: 19. novembra 1914. Danes so podali naši ljudje 11. kompanije Francozom roke. Ležali smo namreč komaj 30 metrov proč od francoske postojanke, klicali smo si na obeh straneh. Naenkrat je zaklical neki Francoz, naj nehamo streljati, da bomo skupno pokopali tri mrtve Nemce, ki so ležali v prostoru med nami. Prenehali smo s streljanjem. Deset francoskih vojakov, med njimi en častnik, je odložilo orožje; na naši strani isto število. Podali smo si roke, zagrebli mrlič in si izmenjali smodke, cigarete in časopise. Pogovorili smo se o tem in onem. Francozi so rekli, da ne bodo streljali več, če tudi mi ne bomo. Podali smo si roke, prijeli zopet za orožje in se splazili zopet v jarke.

Podmorski kabel med Rusijo in Francijo pretrgan.

Kristijanija, 1. decembra. Iz Stockholma poročajo listu »Morgenblad«, da je bil brzojavni kabel med Frederico in Libavo nenadoma pretrgan. Po tem kablu so izmenjavali največje število brzojav med Rusijo, Anglijo in Francijo. Na prošnjo peterburške brzojavne ravnateljstva je prevzel švedski urad brzojavni promet, v kolikor ga bo mogoče vršiti.

Obsojen Anglež.

Berlin, 3. decembra. Vojno sodišče je obsodilo ujetega Angleža Lownsdale zaradi nasilstva proti njegovim nemškim predstojnikom na deset let ječe, najmanjša kazen za ta delikt.

Razna poročila.

PAPEŠKI KONZISTORIJ.

Rim, 28. novembra. Prihodnji konzistorij je določen na 19. decembra. Ob tej priliki hosta najbrže imenovana za kardinala dunajski nuncij Scapinelli in monakovski nuncij Frühwirth.

NARODNI SVET POLJAKOV V VARŠAVI.

Genf, 3. decembra. Francoski listi poročajo, da so odlični poljski politiki v Varšavi izdali razglas na poljski narod, v katerem naznanjajo ustanovitev narodnega sveta Poljakov. Ta svet ima nalogo, da pripravi poljski narod na oživiljenje starega poljskega kraljestva.

DVORNI SVETNIK PFAFF UMRL.

Dunaj, 2. decembra. Danes popoldne je tu umrl bivši redni profesor na dunajski univerzi, gosposkozbornični član, dvorni svetnik dr. Leopold Piaff v starosti 77 let.

Dnevne novice.

SOMISLJENIKI!

Povodom zavzetja Belgrada izobesite, povsod cesarske, deželne in hrvaške zastave. Prihodnjo nedeljo udeležite se vsi slovesnih služb božjih, ki se bodo v proslavo šestinšestdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva in v proslavo zmage avstrijskega orožja vršile po celi deželi. Društva naj se udeležijo cerkvene slavnosti s svojimi zastavami. Srbija je s svojim zločinskim postopanjem dala povod svetovni vojski, padec njenega stolnega mesta je prvo zadoščanje, ki ga je dobila globoko užaljena naša država. Pokažimo po celi deželi, da se zavedamo važnosti trenutka!

Cesarjeva zahvala. Deželni glavar dr. Šusteršič je prejel naslednjo brzojavko: »Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je povodom današnjega spominskega dne predloženo vdanostno izjavo avtonomnega zastopstva vojvodine Kranjske s posebnim zadovoljstvom premisljeno blagovolilo sprejeti in se najsrčnejše zahvaljuje za častitke, ki so bile izražene v tako navdušenih besedah.« — Kabinetna pisarna.

— Veselje nad padcem Belgrada na deželi. Iz Št. Vida nad Ljubljano nam pišejo: Sinoči, dne 2. decembra, ob pol 10. uri ponoči se je oglasil velik zvon župne cerkve, za njim pa ostali trije, ki so nad eno uro slovesno zvonili in pri vseh podružnicah do polnoči. Veselje nad našo zmago je nepopisno.

— Božič v vojni. Tukajšna nabinica c. in kr. urada za vojno prekrbovanje (Simon Gregorčičeva ulica št. 20, v prtiličju desno) sprejme božična darila za naše vojake v vojni samo do vštetelega 6. decembra 1914. Po tem dnevu dohajajoča božična darila se morajo odkloniti, ker se jih ne zamore četam pravočasno dostaviti.

— Leonova družba. Na vprašanja o podpornih članih naznanjamo, da ima L. D. po novih pravilih samo redne člane, ki plačajo letnih 6 K, in ustanovnike, ki plačajo enkrat za vselej 200 K. Za leto 1915. bodo prešli člani naslednji književni dar: 1. Revija »Čas« v dosednji obliki; prva številka izide o božiču. 2. Izbrani spisi P. Stanislava Škrabca. 3. Dr. Grudnov poljuden spis o slovenskih županih v preteklosti. 4. Colomov roman »Lapalije«. Vsak izobražen naš somisljenik naj bi bil član L. D. Pridobivajte novih udov! Tudi izobraževalna društva naj bi pristopala. Vse pošiljke in dopisi naj se pošiljajo na naslov: »Leonova družba« v Ljubljani.

— V vojni službo je vpoklican č. g. Ivan Kogovšek, kaplan v Kranju. Na njegovo mesto v Kranju pa je nameščen bivši c. in kr. vojni kurat Leopold Erzlin.

— Iz Reške doline. Delo za blagor domovine smo osredotočili v podružnici Rdečega križa za ilirskobistriški okraj. Članice strežejo pri vsakem večernem vlaku ranjencem, ki prihajajo iz Srbije čez Reko. Sedaj pa imamo v Bistrici 66 ranjencev, s katerimi je dosti posla in dajejo priložnosti, izkazovati dela usmiljenja. So prav raznih narodnosti. Pomožni odbori imajo tudi široko polje za delo, ker je pri nas mnogo poljskih in rusinskih beguncev, na primer samo na Premu 34. V postojnskem okraju jih je 1200. V kranjskem pa 400. Pri nas nam bo trda šla, ker smo imeli slabo letino; sadja skoro nič, družih pridelkov komaj tretjino. Našo narodno jed polento je amerikanska razkošnost že popolnoma pripravila ob veljavo. Sedaj bo zopet dobra, samo če jo bo kaj. Bližnja Reka nam je sedaj nevaren odjemalec, ker se pridelki, zlasti krompir, drago plačuje. Kje ga bomo pa kupovali, ako ga zmanjka?

— Prem. Pretekli teden nas je obiskal ob priliki ponavljanja svetega misijona prevzvišeni gospod knez in škof in je pridno spovedoval in pridigoval cele tri dni. Pokazati smo mogli knezoškofu prenovljeno župno cerkev, pri kateri je samo zunanji cementov omet veljal 8000 K. Je pa sedaj res nekaj lepega, pogled z železnice na Prem. Pozdravile so knezoškofa tudi nove orgle, dovršene po mojstru Milavcu za 6000 K. Naših mož in fantov je na vojski 70. Ranjenih je že več, mrtev pa k sreči še nobeden.

— Lavantinska duhovščina je bila za zbirko za avstrijski »Rdeči križ« in zbirke za naše bojevnike posebno požrtvovalna. Zbrala je med domoljub-

Naročajte „Slovenca“!

nim slovenskim ljudstvom 35.424 K 63 h. Znesek se je izročil c. kr. namestniku grofu Claryju.

— **Č. g. župnik Franc Muršič** iz Framsa se je vrnil te dni na svojo župnijo. Njegov nasprotnik Longin je padel v potok.

— **Proti obrekovanju.** Viničarska hči M. Drozg, ki je po krivem obdolžila jarenskega dekana č. g. Jos. Čižeka, da je v neki pridigi izrazil nepravilne besede, je bila dne 28. novembra pred mariborsko okrajno sodnijo obsojena radi obrekovanja na 10 dni zapora.

— **Z bojišča v Galiciji** se je vrnil močno bolan č. g. Fr. Kren, kaplan pri Mariji Snežni na Velki, kateri je služil kot vojni kurat pri 105. črnovojniški brigadi v Galiciji. Dobil je začasen dopust.

— **Odpošiljanje zimskih obleke na bojišče z avtomobilom.** Na Hrvaškem zbirajo zimsko obleko, katero potem vozi po požrtvovalni grof Jurij Oršič s svojim avtomobilom na južno bojišče.

— **Lavantinski duhovnik v ruskem ujetništvu.** Č. g. Vladimir Cepuder, kaplan pri Sv. Rupertu v Slov. Gorici, je, kakor smo kratko že omenili, pisal svojemu očetu g. šolskemu voditelju Cepudru v Ljubljani, da je v ruskem ujetništvu v mestu Chodšent. Chodšent je v okraju Samokand ob meji azijske Rusije. Mesto leži v dolini reke Syr-Darja, ki se izteka v Aralsko jezero, ima močno trdnjavo, šteje nad 30.000 prebivalcev, večinoma Mongolcev (Tatarjev), ki so mohamedanske vere; zato je v mestu nad 200 mešič. Proti zahodu se dvigajo do 7000 metrov visoke gore, za katerimi se začneja mongolska puščava. Proti jugu je okoli 4000 metrov visoka gorska planota — Pamirska planota, — za katero se začneja Indija z najvišjim gorovjem sveta, Himalajskim gorovjem, ki dosega z Gavrizankarjem višino 8840 m.

— **Naši vojni kurati.** Pavel Zaggar, c. in kr. vojni kurat na severnem bojišču, poroča z dne 21. novembra svojemu bratu kaplanu sledeče: »Imel sem že dopisnico dalje časa napisano, a je nisem mogel oddati. Tvoje dopisnice sem prejel. Ker smo vedno potovali, nisem letos ničesar slutil o Vseh svetnikih in Vernih dušah. Sedaj sem v kolera-bolnici, včasih pod in med gromom topov. Bolnikov 800 do 1000 po številu. Pišeš mi, da je g. Rant pisal, da so štirje naši gospodje mrtvi. Rantej živi in je zdrav, ravnotako Kompolske in Zagoršak. Na škofiča še nisem naletel kakor tudi na Kociperja in Ranta ne. A zvedel sem o njih po častnikih, da so živi. Ker stoji en oddelek tu, drugi tam, se ne naletimo. Rantova dopisnica je bila torej prenačljena. Padel je samo Rozman in par drugih Poljakov. — Poljsčino že točim za silo. Zima je tukaj. Življenje je povsod radi preklicanih judov zelo drago. Pristrčne pozdrave Tebi in domačim!

— **Pozdrav iz Przemysla.** Jakob Rebernik, vojak pri črnovojniškem topničarskem oddelku št. ... v Przemyslu, doma od Marije Snežne na Velki piše svojemu prijatelju Vorihi Breznik dne 25. oktobra: Ljubi prijatelj! Iz žalostne Galicije Ti pošiljam iskrene pozdrave! Hudi obadi in muhe so nas obletavale. Mislili smo, da nas bodo popikali, ali ti mrčesi so se močno ukanili, ako so mislili, da mi ne znamo odgovarjati. Rusom smo vračali sršene in ose, ki so še hujši strup izlivali v njih vrste. Rusi so radi tega pobrali svoje ostanke in so zbežali. Naši obadi (topovske in puškinske kroglice) so Rusom igrali v slovo zanimivo koračnico: »Le nazaj, le nazaj, pa nikdar več naprej!« — Pozdrav vsem znancom in vrlim Slovincem!

— **Iz državne živinozdravniške službe.** Višji državni živinozdravnik Franc Pirnat v Slovenj Gradcu je poklican v veterinarsni oddelek štajerskega namestništva.

— **V ruskem ujetništvu** je poročnik 17. pešpolka Karol Nitsch. Nahaja se v Krasnojarsku v Sibiriji. Mraza je ondi 25 stopinj R. pod ničlo.

— **V ruskem ujetništvu** se nahaja tudi enoletni prostovoljec 27. dom. pešpolka Vlado Mislej. Živi v mestu Barnaul v Sibiriji, odkoder je že dvakrat pisal svojim staršem, da je živ in zdrav.

— **Zglasila dolžnost poštinih uslužbencev iz krajev, zasedenih od sovražnika.** Poštne uslužbenke, ki so se umaknili iz krajev, zasedenih od sovražnika, in ki se morebiti nahajajo v teh krajih, poziva c. kr. trgovsko ministrstvo, da se radi izpolnitve »zglasilnega lista« nemudoma prijavijo poštenu uradu svojega točasnega bivališča.

— **Slovenski junak.** Karol Blatnik, c. in kr. računski podčastnik-narednik pri bosansko-hercegovinskem pešpolku št. 1, je bil vsled posebne hrabrosti na severnem bojišču odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo, dasi je tako odlikovanje pri računovodjih le redek slučaj. Doma je iz Št. Jurija ob Taboru, ter je sedaj pridržen kadru v Budim-

— **Centrala za galiske begunce** je na Dunaju Circusgasse 1. 5. Ta centrala preskrbuje stanovanje in hrano približno za 100.000 seb. Od vlade dobiva okoli 2 milijona mesečne podpore. Delovanje centrale z veliko energijo podpirata ministra Bilinski in Twardowski. Centrala ima ogromno dela. Vsak dan se v pisarni oglasi nad tisoč oseb in vsaka oseba da precej dela, preden se vse uredi.

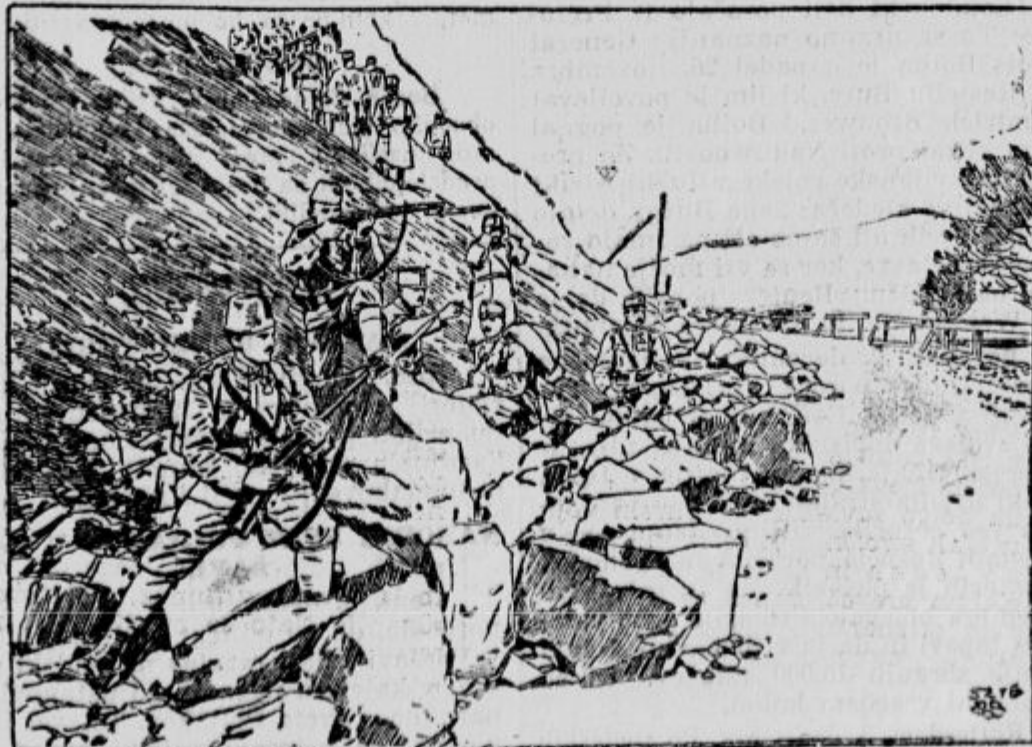
— **Poljska drama v praškem gledališču.** V nedeljo, 22. novembra, je praško »Narodni Divadlo« uprizorilo komedijo poljskega Molière-a Fredra »Dame in huzarji«. Imenovana igra je bila v vojnem času leta 1866. poslednji krat na češkem odru. Praški listi so dramo in uprizoritev jako pohvalili. — »Čech« pravi: »Le škoda, da je bilo gledališče samo polovično napolnjeno!« — »Nowa Reforma« piše, da je bila uprizoritev »jako skrbna«.

— **Tragična smrt dveh igralc.** Igralki Mici Hrvojič in Ana Stepanovič, dve sestri, ki sta bili več let igralki na osješkem gledališču, sta zelo žalostno končali. Pred nekaj dnevi sta skušali v nekem čolnu uiti iz Beograda v Zemun. Naša vojaška straža ju je pozvala, naj počakata; ker pa tega nista storile, je straža streljala in obe sestri ustrelila.

— **Na kolero sta umrla Alojzij Viher, bivši strežnik v knezoškofijskem dijaškem semenišču v Mariboru in član mariborskega Orla.** Pokopal ga je v Galiciji njegov vojni kurat č. g. profesor Kociper. — Na kolero je tudi umrl Karol Kolarič, četovodja pri 87. pešpolku, doma iz Središča.

— **5½ avstrijsko vojno posojilo.** Pri c. kr. priv. splošni prometni banki, podružnica Ljubljana, pr. I. C. Mayer, so se prijavi: Kolegijat kapitel v Novem mestu po preč. g. proštu dr. Seb. Elbertu 10.000 K; gospa Friderika Tönnies, Ljubljana, 20.000 K; Evangelische Frauenvereinigun, Ljubljana, po njegovi predstojnici g. Mariji Wettach, 2000 K; tvrdka Fr. Ks. Souvan, Ljubljana, je subskribirala pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani 20.000 K. — Od 25. do 30. novembra t. l. se je pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani subskribiralo še nadaljnjih 202.300 K od 33 strank, tako da koncem novembra t. l. znaša skupna subskribirana svota 2.354.200 K.

— **Trgovcem in konzumentom!** Po posredovanju c. kr. trgovskega ministrstva je dobilo tržaško skladišče 50 tisoč vreč brazilijske valerizacijske kave po znižanih cenah in jo ponudilo v svrhu preskrbe nekaterim občinam. Mestni magistrat tržaški je prevzel te kave pod originalnimi pogoji 17.000 vreč (72% Santos in 28% Rio-kave) ter jo prepustil tržaški tvrdki Häcker in Meixner (prosto skladišče št. 4) z nalogom, da se ima ta kvantum razpečati le tvrdkam v južnih provincah (Srednja in Spodnja Štajerska, Koroška, Kranjska, Primorska in Dalmacija). Pri tem je pa dobiček omejen po maksimalni ceni, po kateri se ima konzumentom prodajati. C. kr. trgovsko ministrstvo je normiralo sledeče maksimalne cene, po katerih se sme valerizacijska kava konzumentom prodajati: Za Kranjsko: pražena kava ne višje, kakor 4 K, Santos surova kava ne višje kakor 3 K 30 vin., Rio surova kava, ne višje, kakor 3 K 10 vin. Glasom naredbe c. kr. deželne vlade za Kranjsko, morajo trgovci, ki bodo prodajali to kavo, to imeti označeno na vidnem kraju in povabljeni napisom. Maksimalne cene za nadrobno prodajo valerizacijske kave so tedaj deloma spremenjene in se le-ta sme prodajati: pražena kava 4 K, Santos surova 3 K 30 vin. in Rio surova kava 3 K 10 vin. kilogram.

Avstrijski vojniki vred prehodom preko Drine

— **Padel je na južnem bojišču** znani zagrebški mešan Anton Mirt.

— **Praložitev vlaka št. 363 na progi Divača—Herpelje—Kozina.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice naznanja, da bo od 1. decembra t. l. osebni vlak št. 363 (odhod iz Divače ob 4.55 dopoldne, prihod v Herpelje-Kozino ob 5.32 dopoldne) 20 minut kasneje vozil in sicer bo odhajal iz Divače ob 5.15 dopoldne, iz Rodika ob 5.41 dopoldne in bo prihajal v Herpelje-Kozino ob 5.52 dopoldne.

— **Oddajanje trt suomladi 1915.** Kakor prejšnja leta se bodo tudi spomladi leta 1915. oddajali iz državnih zalog vinorejcem amerikanski ključki (reznice) in korenjaki (bilfe, sajenke). Cene in dobavne pogoje je razvideti iz dotičnih po občinah objavljenih razglasov. Prosilci za ključke, korenjake ali cepilke se morajo zglasiti pri občinskem uradu najpozneje do 10. decembra 1914 ter ob enem navesti, koliko in kakšnih trt potrebujejo. Prijave za trte križanke (hibride ali mešanke) je vložiti najpozneje do 20. decembra 1914 naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorniku Bohuslavu Skalickyju v Novem mestu.

— **Pred kasacijskim dvorom** na Dunaju se je te dni obravnavalo o pritožbi veleposestnika Frana Robleka iz Zalca proti oprostitni obsodbi s katero je bil urednik »Slovenskega Gospodarja« oproščen. Kasacijski dvor je odločil novo obravnavo, pri kateri naj bo obtožitelj za pričo zaslišan.

— **Pet sinov in zet na bojnem polju.** Zakonska 58 letni Ivan in 60 letna Marija Tomšič iz Hruševja pri Postojni, sedaj v Trnovem na Notranjskem, sta poslala na bojno polje pet sinov in zeta. Prvi sin, Viktor, je v 15. letu prostovoljno vstopil k c. in kr. vojni mornarici, kjer služi še sedaj (kot »bootsmann«); star je 26 let. Drugi sin, Anton, je v 18. letu šel prostovoljno k vojakom in služil v 97. pešpolku; padel je na severnem bojišču kot narednik, star 23 let. Tretji sin, Rafael, je bil potrjen k 27. dom. pešpolku; na bojnem polju se je boril kot desetenik in si je s svojo hrabrostjo zaslužil hrabrostno svetinjo II. razreda; sedaj leži težko ranjen; star je 22 let. Četrti sin, 20 letni Peter, služi kot novinec pri 97. pešpolku. Peti sin, Valentin, je z 18 leti prostovoljno vstopil v 97. pešpolk in postal desetenik; na severnem bojišču je bil težko ranjen v križ ter je po dvamesečnem trpljenju podlegel ranam v Solzoku na Ogrskem, star še-le 19 let. Zet, Lovro Bizjak iz Hruševja, je sedaj da srbskem bojišču. Tako obilen delež v brambi domovine je nadvse časten.

Ljubljanske novice.

Iz **Povodom padca Beograda** sta včeraj zvečer svirali po Ljubljani dve vojaški godbi, ki se mimogrede mudita tu. Bile so velike manifestacije. Pele so se razne popevke. Z Grada je topništvo oddalo 21 strelav, zvon na Gradu je zvonil. »Slovenec« je priredil posebno izdajo. Vsa Ljubljana je v zastavah. Iz Katoliške tiskarne in Ljudskega Doma plapolata poleg cesarske in deželne tudi hrvaški zastavi.

Iz **Slovensko izobraževalno in gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo** v Ljubljani priredi v soboto, dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni g. Fröhlicha na Trnovskem pristanu št. 4 Miklavžev večer za društvene člane in povabljeni. Kdor želi koga obdarovati, naj prinese dar lepo zaviti in z natančnim imenom obdarovanca v soboto popoldne od 4. do 6. ure v društveno sobo pri Zalarju.

Iz **Pogoščenje ranjencev.** Povodom 66-letnega vladarskega jubileja Njega Veli-

čanstva cesarja so bili včeraj v vseh ljubljanskih bolnicah nastanjeni ranjenci pogoščeni s pivom, kranjskimi klobasami, kruhom, potico ter s smodkami in cigareti. Prispevali sta za to dežela Kranjska in mestna občina ljubljanska.

Iz **Zdravniški sestanek** jutri, v petek 4. t. m. ob 7½ zvečer v Plzenski restavraciji pri »Roži«.

Iz **Ljubljancev ponesrečil na Opčinah.** Ivan Belšak, 39 let stari železniški zavirač, je imel sinoči na Opčinah pripeti nekaj železniških vozov dunajskemu vlaku št. 846 za v Trst. Pri tem se mu je spodrsnilo, padel je na tračnice in prihodnji vagon je šel čez nesrečneža. Kolesa so mu zlomila spodnje lehti desne roke in desno stegno ter mu skoraj odtrgala nogo. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico, kjer je kljub vsej skrbnosti in raznim injekcijam kmalu izdihnil.

Iz **Zahvala.** Ob spisovanju zadnjič priobčene zahvale c. in kr. postajnega ter c. in kr. garnizijsko-bolniškega poveljništva sopomožnikom pri spravljanju v Ljubljano dohajajočih ranjencev so bili po neljubi pomoti iz seznamka onih, ki za prevoz ranjencev blagovoljno posojajo vozila ali priprege, izpuščeni: gg. zidarski mojster Černe (Sv. Petra cesta), mesar Ivan Kosenina in zidarski mojster Ivan Ogrin ter špedicijska tvrdka R. Ranzinger, ki posojajo po en par vprežnih konj, poslednjeimenovana tvrdka razen tega en vprežen voz za pohoštvo, nadalje gg. posestnik Jakob Oblak in trgovec Andrej Šarabon, ki posojata po en vprežen break, končno g. prevoznik Valentin Klemenčič, ki posoja en nevprežen break. S tem bodi seznanek dopolnjen in pogrešek brez zamere opravičen.

Iz **Nadomestni bataljon c. in kr. pešpolka št. 97,** izreka tem potom vojnem pomožnem uradu v Ljubljani in vsem onim osebam, katere so se spominjale naših na bojnem polju se nahajajočih vojakov, srčno hvalo za vsa odkazana darila.

Iz **Na včerajšnji semenj** so prignali 843 glav, in sicer 271 konj, 374 volov, 170 krav, 24 telet in 4 prašiče.

Srbi in Črnogorci v Bosni.

»Hrvatska« poroča: Pri Brumi Coviću v Rogatici so našli Srbi sliko prestolonaslednika Ferdinandanda. Izrezali so ji oči, umazali jo z blatom ter jo pustili na mizi. Ljudem so vzeli ure, verižice, prstane in druge podobne stvari. Ženam in dekletom so vse pobrali. Dekliške obleke, ki se ne dajo uporabiti, so uničili. Po hišah v Rogatici, ki je oddaljena tri ure hodá od Sarajeva, je vse razbito in uničeno. Učenje po džamijah so prepovedali. Džamiji v Rogatici in Sokolovićih so zažgali. Najuglednejše ljudi so pretepavali, celo starčke, stare do 80 let. Turške vasi so zažgali in so zgorele do tal. Nad 300 ljudi, žená in otrok je poklanih. 120 muslimanov so pa odpeljali s seboj kot talce.

Beg domačih Srbov.

V okraju Rogatica je 18.000 Srbov. 12.000 se jih je izselilo v Srbijo. Sedaj je hiša okrajnega glavarstva prepleljena z oglasi, v katerih se naznanja, da vsi begunci izgube bosensko-hercegovinsko državljanstvo. Vse jim je konfiscirano in se ne smejo vrniti domov. Z eno besedo: rešeno je agrarno vprašanje.

Srbske grozovitosti.

Rodbini Pleho v Osovu so poklali 14 njenih članov. Rodbini Cavčić v Zepi je poklanih 18 njenih članov. Rodbini Juse Jusića v Dobromerovićih je poklanih 16 njenih članov: otrok, žen in deklet. Najmlajši otrok je bil star 2 meseca, a najstarejša žena 70 let. Hodžabega Tankovića in dva Čutahija v Rakitnici so prikovali na tla, hišo zažgali. Vsi so živi zgoreli. Onečastili so v Ferzvo dekle iz Vragolov, žene Jusufovića iz Kukavić in Selmanovića iz Glasinca, 3 žene na Borovsku, žene Bećira Bagilovića in Arifa Hodžića iz Godomilja, dekle Jakuba Zige iz Godomilja. Tri dekleta iz Stare gore so peljali v cerkev na Borovico, nato v tabor v Brankoviće in od tam so jih odpeljali s seboj v Šumadijo. Selmanovića je skočila, da se reši od sramote, iz gornjega nadstropja. Druga je zopet skočila v Drino ter je utonila. Takih slučajev se je dogodilo brez števila; ali je muslimanov sram ali jih pa nočejo povedati.

Nemški državni zbor.

Berolin, 2. decembra 1914.

Danes je imel nemški državni zbor zopet sejo, v kateri je sklenil, da si država oskrbi novih 5 milijard posojila. Seja se je vršila z veliko slovesnostjo in resnostjo. Vsa državnozborna dvorana z galerijami vred je bila do kottička zasedena. V dvorani je bil navzoč tudi dvorni diplomatični zbor. Med poslanci je bilo veliko takih, ki so imeli vojaško uniformo; med njimi je bil tudi državni kancler Bethmann-Hollweg v uniformi nemškega generala.

lajtnanta. Na stolu socialista dr. Franka, ki je padel na bojišču kot prstovoljec, je ležal velik lovorjev venec. Seja se je otvorila ob 1/5. uro popoldne.

Govor predsednika.

Prvi je govoril zbornični predsednik dr. Kämp. Izvajal je sledeče:

Od zadnje seje sem so se razvili svetovnozgodovinski dogodki. Vse misli nemškega naroda so obrnjene samo na vojsko. Vojaška moč Nemčije na suhem in na morju, edinstvo naroda in gospodarske sile bo prinesla zmago. Ta vojska je v resnici ljudska vojska. Oglasilo se je nad 2 milijona prstovoljcev, ampak samo majhen del se je mogel uvrstiti v armado. Izmed poslancev jih je v vojski 65.

Državna blagajna je dobila od ljudstva 4 1/2 milijarde vojnega posojila.

Sovražnikom Nemčije se je pridružila Japonska iz lakomnosti. Na strani Nemčije in Avstro-Ogrske se pa bori Turčija, ki bo s sveto vojsko fundamente nasprotnih kolonialnih držav omajala. Predsednik je nato omenjal velike nemške uspehe v Belgiji, Franciji in Rusiji. Povdarjal je, da so Nemci v odprti bitki vsakega sovražnika potolkli. Te zmage dokazujejo, da so nemške čete prepojene z navdušenjem in junaštvom. Omenja dalje uspehe brodovja: Kakor Göben, Breslau, Emden itd. Spominja na morskotopko pri Coronelu, kjer je zmagala nemška strategija. Zlasti je omeniti podmorske čolne, ki so pravi strah Angležev in njih brodovja. Zlasti je treba biti hvaležnim armadi, ki je vojsko na tuja ozemlja prenesla. Posebno hvalo zasluži armada v Kiaučau, ki se je na Vzhodu za nemštvo borila. Sploh so dela nemške armade in mornarice občudovanja vredna in se smejo postaviti v vrsto z največjimi junaštvimi vseh časov in vseh krajev. Nemška armada in mornarica bosta zmagali.

Govor državnega kanclerja.

Nato se je oglasil k besedi državni kancler Bethmann-Hollweg. V imenu cesarjem se zahvaljuje celemu narodu za poštrevnost in udanost, ki nimata primere. Z zaupanjem se obrača državni zbor na hrabro nemško armado in njenega hrabrega zvestega avstrijskega zaveznika, ki bojujeta veliki boj s sijajno hrabrostjo.

Nemške čete stoje trdno in močno v deželi sovražnikov in gledajo z zaupanjem v bodočnost. Ampak moč sovražnikov ni še zlomljena. Vojsko bomo peljali do srečnega izida. Svet mora čutiti, da ne sme nihče nobenemu Nemcu nekaznovan tudi enega lasu skriviti.

Odgovornost za to vojsko nosita dve državi. Zunanjo odgovornost nosijo ti isti ruski krogi, ki so splošno rusko mobilizacijo povzročili. Notranjo odgovornost pa nosi angleška vlada. Anglija bi vojsko lahko onemogočila, če bi v Petrogradu jasno povedala, da noče iz avstrijsko-srbske vojske evropsko vojsko nastati pustiti. Tak angleški korak bi tudi Francijo prisilil, da bi Rusijo nazaj držala. Potem bi se nemško posredovanje na Dunaju in Petrogradu posrečilo in bi sploh vojske ne bilo. Ampak Anglija tega ni storila.

Anglija je dala Petrogradu razumeti, da stoji na strani Francije in Rusije. S tem je padla odločitev na Ruskem. To dokazujejo publikacije belgijskega poslanika v Petrogradu. Anglija je pustila, da je nastala ta strašna evropska vojska. Hotela je porabiti to priliko in s pomočjo svojih zaveznikov zadušiti življenjsko silo svojega največjega evropskega tekmeča na svetovnem trgu. Belgijska nevtralnost, ki ž njo Anglija svoj nastop opravičuje, je samo krinka. Anglija je povzročila, da je Japonska kršila nevtralityto Kitajske. Zakaj pa ni Anglija tukaj nastopila?

Nemčija je hotela živeti v miru z vsemi silami trojnega sporazuma. Na francoskem je zadela na željo po maščevanju Na Ruskem ni našla pravega odmeva in sicer: ker je bila Rusija zaveznik Francoske, Nemčija pa zaveznik Avstrije, kateri je bila Rusija nasprotna. Poleg tega se je dala Rusija voditi od vseslovanskih teženj po moči, ki se rede od nemškega sovraštva.

Začetkom vojske je Anglija dala razglasiti, da se bo bojevala, dokler ne bo Nemčija gospodarsko in vojaško uničena. Vseslovansko sovraštvo do Nemcev je z navdušenjem pritrdilo. Francija pa upa poraz iz l. 1870. pokriti. Na to imamo samo en odgovor: Nemčija se ne pusti uničiti!

Velika je organizacijska moč Nemčije, slavna njena pravna veličina in hrabrost nemškega naroda. Kancler ne pozna od sedaj naprej več nobenih strank, ampak samo Nemce! Nemški narod bo vzdržal do zadnjega diha, da bodo njegovi otroci v močni Nemčiji brosti in neovirani vsake grožnje in

moči naprej zidali na veličini nemške države. Nemčija se bo borila toliko časa, da bo dobila zagotovilo, da se ne bo nihče več upal njenega miru motiti. V tem miru hočejo Nemci kot prost narod nemško stvar in nemško moč razvijati! Govor je sprejela zbornica na znanje z velikim navdušenjem.

V imenu vseh strank je govoril nato poslanec centra Spalm in socialist Haase. Zbornica je nato sprejela novo vojno posojilo 5 milijard. Prihodnja seja bo 2. marca.

Casu primerne zan mivostli iz burske vojske.

Da se dobri prijatelji pri »skupnih podvzetjih« med seboj pripravajo, ni nič novega, zlasti ako bi vsak rad sam spravljal ves plen. Zato je tudi razumljivo, če se pripravajo ruski in angleški časopisi in si drug drugemu očitajo korupcijo v armadi. Ta prepričanje v zavezniškem taboru nas je pa spomnil na razne dogodke v britanski armadi za časa burske vojske. Ti dogodki so za sedanjí čas jako zanimivi in poučni ter zaslužijo, da se pogrejejo.

Bilo je v marcu leta 1902., ko so v angleškem parlamentu prišle na vrsto razne dobavne zgozdbe. Bilo je to sred burske vojne. Vlada je sicer dobila svojo zaupnico s 346 glasovi proti 191, toda poznavalci angleških razmer so angleški parlament že od nekdaj imenovali zbor trgovcev; potemtakem si je lahko misliti, koliko je bila vredna tista zaupnica. Z njo je večina z gosto kopreno pregrnila razne močvirske zeli in to ni bil v zadnji vrsti njen namen. »Börsen- und Handelsbericht« je ob tej priliki (parl. seja 19. marca 1902) priobčil naslednje poročilo iz Londona: V vsaki drugi državi bi bila škandalozna odkritja o oddaji naročil za konje, meso, krmo, obleko in orožje povzročila odstop vlade. Na Angleškem pa ostane, po zaslugi mehaničnega glasovanja s strankarskega stališča, vse pri starem. Vojno ministrstvo še nadalje goji trgovske zveze z istimi družbami, individui, prekupčevalci in špekulanti, ki so »zaslužili« ogromne vsote pri dobavah vojnega materiala za invazijsko armado v Južni Afriki. Dotične vsote so naravnost gorostasne. Pogodbe z različnimi paroplovnimi družbami za prevoz čet, konj in vojnega materiala v Južno Afriko za l. 1890—1893 se glase na 900 milijonov kron, za nakup konj je šlo 400 milijonov kron, za živila in krmla 140 milijonov, za uniforme in čevlje 350 milijonov, skupaj tedaj 1800 milijonov kron. Pri tem pa še niso vštete vsote za topove, puške, municijo in drugo orožje.

Sedaj se angleško ministrstvo vedno zelo širokousti, da hoče baje voditi vojno proti Nemčiji na leta in leta. Kako mu je pa pri tem v resnici pri srcu, nam pa zopet pojasni pogled na bursko vojsko. Če je že burska vojska stala toliko kakor slovita francoska vojna odškodnina Nemčiji, to je 5 milijard, in če je bil francoski parlament že takrat vedno nevoljen, kadar je vojni minister zahteval novih kreditov, kaj bodo rekli šele sedaj! Gori navedeni list iz leta 1902 je poročal: Dne 20. oktobra 1899. je zastopnik vojnega ministrstva v spodnji zbornici izjavil, da vlada resno misli, da bo mogla začeti vojno s 50.000 možmi končati v štirih mesecih in da bodo stroški znašali kakih 240 milijonov kron. Nekoliko mesecev kasneje dne 12. februarja 1900 se je od spodnje zbornice zahteval nov kredit 310 milijonov kron. Čez tri tedne, to je 5. marca 1900 je vojni minister zahteval nadaljnjih 910 milijonov kron. 11. decembra 1900 se je spodnja zbornica zopet predložila zahteva za novih 380 milijonov kron. Vojni minister je zagotavljal, da to pot vojna v resnici hiti proti koncu. Toda že 8. februarja 1901 se je od parlamenta zopet zahtevala malenkost 72 milijonov kron za nakup konj, in mesec kasneje je vojni minister z nova stopil pred zbornico s klobukom v roki in zahteval se 1370 milijonov kron. Dne 6. avgusta se je zahteval nov kredit, tako da so znašali vojni stroški dotlej 158 milijonov funtov sterlingov ali 3800 milijonov kron. Od tedaj so znašali vojni stroški v Južni Afriki redno 1 in četrt milijona funtov sterlingov ali 30 milijonov kron na teden, tako da je burska vojna koncem koncev stala Angleže vsega vkup 400 milijonov funtov sterlingov ali 9600 milijonov kron. Koliko stane Anglijo šele sedanja vojna! Angleški minister bo najbrže kmalu nehal zatrjevati, da se bo vojna še prav na dolgo zavlekla. V burski vojni so znašali stroški 1 in četrt milijona kron na teden in še to je bilo tedaj Angležem preveč, danes pa po njih lastnem priznanju znašajo njihovi vojni stroški ravno toliko na dan! A najbrže niti ta čedna vsotica ne zadostuje.

Iz vojne.

Hrabra slovenska junaka.

V goriški rezervni bolnišnici Rdečega križa se lečita rezervni četovodja Ivan Colja — redar na konju v Trstú — rodod iz Sessijana pri Devinu, in Kliba Ivan, železniški sprevodnik v Gorici — rodod iz Filipana (Istra). Omenjena sta se udeležila štiridnevne bitke pri Grodeku ter sta podala sledečo izjavo:

Dne 11. septembra 1914 ob 9. uri zjutraj, ko je boj pri Grodeku še divjal ter ni še padla odločitev, je prišel »Werkmeister« Kury k nadomestni koloni in javil poveljniku dr. Feliks Schranzelju, da se je v daljavi 7 km nahajala dva zapuščena kanona s tremi municijskimi vozovi in enim »vagonom za mazanje«. Kdo bi si mislil, da bi naši vojaki kljub grozoviti toči šrapnela in granat vzeli one zapuščene topove in vozove?

Kot bi trenil so se prijavi k temu povzetju štiri četovodje, in sicer med njimi še omenjena Slovenca, naš hrabri kraški sin Colja in Istran Kliba, ter sedem topničarjev.

S privoljenjem baterijskega komandanta dr. Schrenzelja so odpregli štiri naše konje ter odšli proti cilju, kamor jim je pokazal Kury.

Pot so morali izvajati z največjo pazljivostjo, ker se je od ruske strani streljalo na njih z največjo silo. Sedaj so galopirali, potem so jahali v karijeri ter uporabljali za skrivališče železniški nasip. Ta nevarna pot je trajala približno eno uro. Dospeli so k cilju, so hitro izkopali kanona izpod mrličev, vpregli konje in oddirjali. — Oblaki cestnega prahu dirajočih so opozorili rusko artiljerijo, ki je zopet z največjo silo bruhal na nje. Vendar so ušli ter dospeli v naše postojanke, kjer so jih naši častniki pozdravili z »hura« in »bravo« kliči.

Ta hvala je naše junake tako poživila, da so sklenili odpeljati še ostale vozove.

Popoldne je pričela ruska artiljerija živahneje streljati na naše postojanke. Vendar so odšli ter se vrnili živi po dveurnem mučnem potu, ki so ga morali prestati. Tri municijske vozove z 250 šrapneli in granatami, en takozvani »Schmierwagen« in 12 nabojev je znašal ta vojni plen. Naboj se potopili in se zmagoslavno vrnili brez najmanjše poškodbe.

Komandant in vsi oficirji vojskojočega se oddelka so si ogledovali te vojne trofeje velike vrednosti ter jih spravili v trdnjavo Przemysl.

Kakor čujemo, sta bila naša hrabra Slovenca predlagana k odlikovanju. Rodi nam naša slovenska zemlja še obilo takih sinov za blagor in slavo Avstrije!

Slovenski Janez je junak!

Ivan Klemen, infanterist pri 93. pešpolku, doma iz vasi Predjame pri Postojni, poroča: Bilo je 26. avgusta, to je prvi dan, ko je stopil naš bataljon v ogenj v Galiciji. Mi smo se vedli, kot da bi bili na vajah. Toda bilo je grozno! Vsed ruske premoči smo se morali umakniti. Jaz sem se ravno umikal z nekim stotnikom, kar naenkrat pa prileti krogla in nevarno rani stotnika. Zavpil je in prosil pomoči. V dežju krogel, ki so padale krog nas, se mu noben ni upal iti pomagat. Jaz sem se vendarle ojunčil in se splazil do stotnika ter ga srečno odnesel iz bojne črte do našega nadporočnika, kjer sem pustil stotnika. Oba, mene in stotnika, so odtam spravili na obvezovališče — ker tudi jaz sem jo dobil v roko. Sedaj se nahajam v bolnišnici Disogin na Ogrskem. O ranjenem stotniku nisem pozneje nič zvedel, ker ni bil od našega bataljona. Dali so mi za to srebrno svetinjo. — Ivan Klemen je to odlikovanje gotovo zaslužil!

Zanimivi podatki o delovanju velikih nemških topov.

Dr. Artur Münzer opisuje v »Berliner Klinische Wochenschrift« delovanje 42 cm topov sledeče: »Na ravnicah sta postavljena dva topova; nedaleč od njih leže velika krogle.

Najprej si ogledamo top. Ko smo si ta čudež ogledali na lastne oči se nam je velikan zdel čisto naraven z ozirom na to, kar smo o njem slišali. Samo cev namerjena proti gori, se nam je zdela kakor neprestana nevarnost, ki žuga s smrtjo in uničenjem. Okoli topov se je že vrtilo nekaj višjih častnikov, ki so imeli ž njimi opravke. Moštvo je izlagalo municijo. Tudi nam ponudijo bombaž, s katerim si moramo zavovarati ušesa pred premočnim pokom. Mi stojimo oddaljeni od topov kakih 20 metrov. Naenkrat pride podčastnik in zapove: »Strel«. Neki vojak na topovi plošči vzdigne roko, napetost naraste do svojega vrhunca, »Gotovo«. — »Ogenj!« Nato se zgodi nekaj za nas nerazumljivega. Iz cevi izleti ogromen plamen, kateremu sledi, kakor da je

zrasel v nelzmernost, močan pok; kar stoji v bližini se silno strese, nato žvižganje in psikanje v zraku, in topova cev, iz katere se kadil, se nagne k zemlji.

Napetost počasi preneha. Vse gre po svoji navadi naprej. Čez dvanajst minut pade strel iz drugega topa. Vedno na novo se pričena igra z vso resnostjo in čisto avtomatično gre tukaj usoda po svojem težkem potu. Belgijci so zvedeli za postavljanje topov. Dva s peskom napolnjena vlaka so izpustili po tračnicah z največjo hitrostjo, da železnico zapro in preprečijo transport municije. Med tem so poveljništvu nemških predstraž signalizirali prihod teh vlakov, katerim so postavili na pot lesene grede, da so skočili s tračnic in se razbili.

Angleži izgubili doslej 18 vojnih ladij.

V sedanji vojni je Anglija izgubila doslej naslednje ladje: Bojni ladji »Audacious« (iz leta 1913., 27.000 ton) in »Bulwark« (iz leta 1900., 15.250 ton); oklopne križarje »Aboukir« iz l. 1900., 12.000 ton, »Cressy« i z leta 1899., 12.190 ton, »Hogue« iz leta 1900., 12.190 ton, »Good Hope« iz leta 1901., 14.330 ton, »Monmouth« iz leta 1901., 9960 ton; zavarovane križarje »Hawke« iz l. 1891., 7470 ton, »Amphion« iz leta 1911., 3500 ton, »Pathfinder« iz leta 1904., 2930 ton, »Pegasus« iz leta 1887., 2170 ton, »Hermes« iz leta 1893., 5700 ton; pomožni križar »Oceanic« iz leta 1898., 17.274 t.; torpedni čoln »Speedy« iz leta 1912., 800 ton; torpedno topničarko »Niger« iz leta 1892., 8207 ton; podmorske čolne »E8« iz leta 1912., 710 ton, »A F 1« iz leta 1913., 710 ton, »D 5« iz leta 1912., 550 ton. Vseh izgubljenih angleških pravih bojnih ladij je bilo torej doslej 18 in so obsežale skupno 145.800 ton, kakih 300 topov in 26 cevi za lansiranje torpedov. To je tako ogromna izguba, da jo tudi angleško velebrodovje krvavo občuti. O kakem junaštvu angleškega brodovja ni bilo doslej še prav nič slišati; zmago pri Helgolandu in nad »Emdenom« so dosegli s tako premočjo, da imajo morda od tega pač kako korist, nikakor pa ne slave.

Slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo 3300

brinja in vina

Cene po dogovoru.

Ivan Gržinič, Kum p. Roč, Istra.

V njem se odda s 15. decembrom dobro vpejlane

mesnica.

Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod številko 3134.

Tovarna čevljev **PETER KOZINA & Co.** v Tržiču sprejme več

prirezovalcev

Oni, kateri so v tovarniškem delu že izvežbani, imajo prednost. 3303

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

V hotelu UNION v Ljubljani se sprejme

blagajničarka za kavarno

Prosilke, ki so v tej stroki že izvežbane, naj naslove svoje ponudbe na Hotel Union v Ljubljani, poštni predal št. 63. Osebo predstaviti se brez poziva ni potreba.

Ravnatelj sprejme

oskrbnica perila

ki je vajena tega dela. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja se naj naslove na Hotel Union v Ljubljani, poštni predal št. 63. 3390

Usoda ujetnikov.

Glasom uradnih podatkov je sedaj v Nemčiji kakih 450.000 vojnih ujetnikov, v naši monarhiji pa okoli 90.000. Koliko pa je ujetih naših vojakov v deželah, vojujočih se proti nam, to se pa ne more določiti za sedaj. Čim dalje, tem živeja postaja skrb, kaj naj storimo mi s tolikimi ujetniki in kaka je usoda naših v ujetništvu?

Pravni položaj ujetnikov določa prva haaska konvencija iz l. 1899. o vojni na kopnem (čl. 4—20). Vojni ujetniki so ujetniki države, ne pa morda poedinah zapovednikov ali zborov. Danes imajo ujetniki vsi osebne pravice, n. pr. lastninstva, a vzdrževati se jih mora primerno njihovu stanu. Seveda: orožja, konj in spisov vojaške vsebine ne smejo imeti, in pa — naravno — svobode! Saj to je ravno cilj vojne ujetništva, da se osebam sovražne države prepreči sodelovanje v boju. Ali ujetnik ni kaznjeneec. More se sicer porabiti za delo, ali v glavnem se mora gledati na to, da se postopa z njim kakor z lastnim vojakom in primerno njegovim življenjskim navadam.

V starih časih je zmagovalac napravljaj iz ujetnikov sužnje. Znano je, da so Rimljani vodili ujetnike v triumfalnem izprevodu, ko so se vračali iz vojne, a čisto so jih tudi ubijali. Šele od tridesetletne vojne sem se je izpremenila usoda ujetnikov. Dokler je bil smatran ujetnik za lastnino sovražnika, bila je tudi navada, da se more odkupiti iz ujetništva z gotovo svoto denarja.

Največja težava za državo je vzdrževanje ujetnikov, ker morajo dobivati stanovanje, hrano in obleko kakor lastni vojaki. Za časa ujetništva spadajo te osebe pod zakone dotične države, v kateri se nahajajo. Tako se beg ujetnika, ako so ga vlovili, kaznuje samo disciplinarno.

Ujetniki so dolžni točno označiti svoje ime in svoj poklic. Gotove osebe, n. pr. častniki, morejo biti proti častni besedi izpuščene na svobodo, toda kršenje take obveze se kaznuje navadno pred vojnim sodiščem in s smrtjo.

Vsaka država mora takoj v začetku urediti poseben urad za ujetnike, kjer se mora o vsakem voditi posebna lista: o njegovi bolezni, bivanju, poklicu in eventualni smrti. V ujetništvo morejo priti: vladarji sovražne države, ministri, vojaki vseh kategorij, diplomate in civilni uradniki, nadalje vse osebe, ki se nahajajo pri armadi, končno tudi taki ljudje, katerih svoboda bi pomenjala nevarnost za državo, n. pr. sovražni žurnalisti, prononsirani politiki. Ujetništvo se nehuje z izvršetkom vojne (sicer z begom, smrtjo, sprejemom državljanstva tuje države).

Toliko v pojasnilo našim ljudem, da bodo v interesu naših ujetnikov v Rusiji in Srbiji poučeni o pravni naravi ujetništva v kulturnih državah.

Variationes in divino officio. Ta knjižica je sedaj na razpolago v Katoliški Bukvarni v Ljubljani v obliki 18°. Cena s poštnino vred znaša samo 1 K 20 vin. za broširan, oziroma 1 K 70 vin. za vezan izvod. Pripomnimo, da do novega leta ne izide nobena druga izdaja; vsled pomanjkanja tiskarniških uslužbencev, ki so odpoklicani, se je moralo še s to izdajo izredno hiteti. — Vendar je pa ta izdaja tako prirejena, da bo ustrezala vsestransko, ker ima velik tisk pa malo obliko. Takoj prve dni novega leta bodo gg. duhovniki knjižico neobhodno rabili.

Novi proprij za ljubljansko škofijo je tako daleč dotiskan, da se je predložil te dni v Rim v dosego končne aprobacije. Šele, ko pride aprobacija, se bo proprij definitivno iztiskal. Založila ga bo Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

× × ×

Za Miklavža so dobre knjige, ki vzgajajo in blažijo srce najboljši darilo; priporočamo prav posebno.

Našim malim. Vzgojne slike iz svetega pisma, posebno iz Kristusovega življenja. Slike z besedilom 90 vin.

Robinson starši. Povest s podobami, 1 K 40 vin., na močni lepenki 1 K 90 vin.

Slovenski ABC v podobah. 80 vin., vez. 1 K 20 vin. S to knjigo se nauči otrok igrati brati.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami 1 K 60 vin. Ljubko berilo s primernimi slikami za našo deco.

V zverinjaku. Knjiga s podobami, 90 vin., lepo relo-izdaja na močni lepenki 1 K 50 vin. Podobe divjih živali z besedilom, primernim za otroško domišljijo.

Spillmanove povesti. Zbirka obsega 19 raznih zvezkov, katerih vsak je zase celota in velja 40 vin. ali pa 60 vin.

Kržič. »Angelček«, ki nudi povesti, pesmi in mnogo poučne stvarine za našo mladino. Dobi se 17 raznih letnikov; vsak letnik velja vezan 1 K.

Kržič. Zgledi begoljubnih otrok, 3 K, zvezki po 60 vin.

Slapšak. Dedek je pravil. Marianka in škrateljki. Bom že še. Pravljici s podobami 1 K 20 vin.

Twain Mark. Kraljevič in berač. Povest z ljudskošolsko mladino, 60 vin.

Pri epidemijah in vseh
nalezljivih boleznih
Mattonijeva je odlično zabra-
njevalno sredstvo
Giesshübler - kiselica

Zaloge v Ljubljani pri gg. Ant. Šarabon, Mih. Kastner, P. Lassnik.

Ovčjo volno

kdor jo ima na prodaj, naj jo ponudi

takoj

J. Grobelniku

Ljubljana - Mestni trg 22

nasproti lekarne Trnkoczy

Kupim vsako vrsto, tudi črno in ne-
očisto po brezkonkurenčni ceni.
Posebno pa se plača lepo belo
oprano po najvišji ceni, ki se zanjo
lahko nudi.

Bojša

dekke

vajena vsakega dela, zmožna voditi sama gospo-
dinjstvo, prosi službe v Ljubljani pri kaki boljši
družini, šivilji ali kot blagajničarka in začetnica
trafike. Cenjene ponudbe pod »Marjiva št. 3489«
na upravo »Slovenca« do 15. decembra.

**Posteljno
perie
in puh**

v veliki iz-
biri in po jako nizkih
cenah priporoča trdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

3270

Svetovna vojska

2. sešitek je ravnokar izšel.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca. Cetriletna naročnina (6 zvezkov)
K 3.—, vsak posamezen sešitek velja 60 vin.

To delo, ki je opremljeno s krasnimi slikami, ne bo nudilo samo enotnega in nepretrganega popisa vojske, temveč bo podalo tudi v svojih prihodnjih sešitkih mnogo vojnih dogodkov, slik in črtic, ki jih niso prinesli časopisi. Uredništvo »Svetovne vojske« ima namreč na razpolago veliko izvrlnih poročil, posebno od naših slovenskih vojakov. Delo bo torej nad vse zanimivo, tako da si je bo vsakdo shranil za spomin na težke dni svetovne vojske, katere je doživel. Časopisi se pogube, to delo pa bo ostalo nam in zanamcem za spomin na hude boje, katerih se je udeležilo toliko naših. — Zato naj ne bo slovenske hiše, ki bi te knjige ne hranila. Pa tudi vojakom, ki se bodo vrnili iz bojev, bo ta knjiga dragocen spomin in kronika slovenskega junaštva.

Družbenik Marijin.

Molitvenik za Marijine družbe. — Izdalo škofijsko vodstvo M. D. Drugi natis. Platno, rdeča obreza K 1'50, zlata obreza K 2'30, šagrin, zlata obreza K 2'80.

Ta dolgo pogrešani in zaželeni molitvenik za Marijine družbe je ravnokar izšel v novem natisu, lepi opremi in priročni obliki. Kakor prvi natis je razdeljena tudi ta izdaja na tri glavne dele: I. Pravilnik, II. Obrednik, III. Molitvenik. Cena je zelo nizka.

Voditelj v srečno večnost.

Molitvenik. Spisal Anton Mrkun, župnik. Drugi natis. Cena z rdečo obrezo K 1'—, šagrin, zlata obreza K 2'—, fino vatirane platnice K 2'60, najfinejša teletina K 3'50.

Zaradi priljubljene vsebine in priročne lepe oblike se je že prvi natis tega molitvenika tako razširil, da je bilo vprašanje po drugem natisu vsesplošno. Nov natis presega glede na svojo zunanjo opremo in priročnost vse druge slovenske molitvenike; zadovoljil bo vsakega, ki si je želel lep in priročen molitvenik s primerno vsebino. Oblika je zares lična, velikost in debelina sta med seboj v tako prijetnem razmerju, da si ugodnejše oblike za molitvenik ne moremo želeli.

Slovenskim fantom za slovo na pot v cesarsko službo.

Spisal Jernej Hafner, kaplan. Platno rdč. obr. K 1'20, šagrin zl. obr. K 2'20 najfinejša vezava K 3'20.

Stariši skrbite, da dobe Vaši sinovi, ki so odšli v vojno službo, ta molitvenik. Z njim jim bote dali najboljšega spremljevalca, ki jim bo klical v spomin Vaše zlate nauke in jih varoval, da ne zaldejo v tujini. Pa tudi tolažil jih bo in jim pomagal, da bodo vdano in zaslužno vstrajali v mnogih naporih in nevarnostih vojaškega življenja. Tudi če jih smrt doleti na bojnem polju, jo bodo vdano sprejeli iz božje roke.

Tolažba dušam v vicah.

Priredil Frančišek Bleiweis, župnik. Drugi natis. Cena K 1'20, z zl. obr. K 2'—, najfinejši šagrin K 2'60.

Molitev za verne duše je sv. Cerkev vedno priporočala kot posebno zaslužno delo. Letos je pa spomin na mrtve zlasti na one, ki so darovali življenje na bojnem polju, še posebno oživel v naših srcih. V dolgih vrstah so položeni k večnemu počitku in njih grobovi ostanejo pozabljeni. Njih nema prošnja »prosite za nas« sega vsakemu kristjanu globoko v srce. Ta molitvenik nas uči zaslužno molitev za mrtve.

Slava presv. Evharistiji.

Zbirka 75 Evharističnih pesmi za mešani zbor. Zbral in uredil Stanko Premrl. Cena partituri K 6.—, glasovi po 60 vin.

75 lepih za naše zборе primernih pesmi obsega ta zbirka. Zastopanih je 33 naših najboljših skladateljev. Izбира je toraj velika zadosti, da bo našel vsak pevovodja v nji svojemu zboru prikladnih pesmi v izobilju. Najpriprostejši cerkveni zbor na deželi do najizvežbanejših korov v mestu mora zadovoljiti ta zbirka.

Zemljevid Gorenjske.

Cena 80 vin.

Ta zemljevid je na novo izdelan in z vso skrbnostjo prirejen. Širok je 1 m, visok pa 60 cm in bo prav dobro služil ne le turistom, temveč tudi za domačo rabo. Dobil se bo tudi napet na platno s palicami za na steno, pa tudi zložitljiv v žepno obliko.

Katoliška Bukvarna
v Ljubljani.

3159